

POJASNILO K ČLANKU »STIMULACIJA KLJUČNIH DELOVNIH MEST V PROIZVODNJI«, KI JE BIL OBJAVLJEN V PREJŠNJI ŠTEVILKI NAŠEGA LISTA

NOVA STIMULACIJA

ŽE V PREJŠNJI ŠTEVILKI NAŠEGA ČASOPISA SMO PISALI O STIMULACIJI DELAVCEV, KI SO ZAPOSLENI NA KLJUČNIH PROIZVODNIH DELOVNIH MESTIH. SEDAJ PA, KO SO BILI TI PREDLOGI OBRAVNAVANI NA SEJAH UPRAVNEGA ODBORA IN DELAVSKEGA SVETA, POJASNJUJEMO V CELOTI, KOLIKO IN KAJ SE SPREMINJA IN POVEČUJE PRI DOHODKIH DELAVCEV V NAŠEM PODJETJU.

Finančna sredstva za osebne dohodke so v okviru letošnjega proizvodnega plana, v kolikor ga bomo uspešno realizirali, predvidena v taki višini, da nam zagotavljajo te možnosti:

— povečanje težavnostnega dohodka za 60 odstotkov oziroma 20 odstotkov,

— povečanje dodatka za delo v izmenah za 20 odstotkov oziroma 40 odstotkov

— povečanje osebnih dohodkov za napredovanja in za dodatek na ključna strojna delovna mesta.

1. Težavnostni dodatek je bil pred približno 2. letoma določen v sedanji višini, vendar se je pokazalo glede na delovne pogoje, kakor tudi na višino dodatka, da to ne ustreza več stvarnemu stanju ter je že nujno, da se ga popravi. Vsi predlogi, ki so obravnavali to vprašanje, so si bili enotni v tem, da se mora težavnostni dodatek povečati na težjih delovnih mestih; v metalurških obratih (razen modelne mizarne), v pločevinarni s kovačijo in to za 60 odstotkov na sedanjo vrednost, enako tudi za vse tiste delavce, ki se vodijo v ostalih enotah, delovno mesto pa imajo stalno ali občasno v enem od metalurških obratov ali pločevinarni s kovačijo.

V vseh ostalih enotah in sektorjih pa se težavnostni dodatek na že dosedanjih delovnih mestih poveča za 20 odstotkov. Ta povečanja se izvršijo tako, da ostanejo kriteriji za določanje dodatka isti, kot so bili do sedaj. Ker je pri obdelavi predlogov za priznavanje težavnostnega dodatka za delo na terenu bilo več različnih mišljenj, je delavski svet podjetja zadal vodstva tistih proizvodnih enot, ki imajo delo na terenu, da pripravijo predloge na kakšen način in kakšne kriterije bomo določili za priznavanje težavnostnega dodatka. Te bo dokončno obravnaval in odobril upravni odbor podjetja.

Povečani dodatek za 60 odstotkov imajo tudi delavci enote HS, ki delajo v brusilnici tekačev, v livarni bele kovine ter brusilci ostalih enot. Delavci proizvodne enote oskrbovalnih obratov imajo tudi 60 odstotkov večji težavnostni dodatek, če delajo v metalurških obratih ali v pločevinarni s kovačijo.

2. Dodatek za delo v izmenah, tako za popoldansko, kakor tudi nočno izmeno je bil premalo stimulativen. To je sedaj prišlo do izraza, tako da delavci ne žele delati v izmenah ter si iščejo nova oziroma druga delovna mesta, kjer ni izmenskega dela. Prav gotovo je izmensko delo napor ter nastopajo poleg drugih tudi družinske težave. Pri upoštevanju vseh teh težav, in še zlasti za še popolnejšo zasedbo delovnih mest v drugi in tretji izmeni, je delavski svet sklenil, da se poveča dodatek;

— za delo v drugi izmeni na 20 odstotkov (od dosedanjih 8 odstotkov)

— za delo v tretji izmeni na 40 odstotkov (od dosedanjih 22 odstotkov).

Obračun tega dodatka ostane isti, kot je bil do sedaj, ravno tako tudi kriterij oziroma pravica, kdaj delavcu pripada ta dodatek in na kakšnem delovnem mestu.

3. Posamezni predlogi za ključna proizvodna delovna mesta so bili prvotno tako široko obdelani, da jih ni bilo mogoče več vskladiti s finančnimi možnostmi proizvodnih enot in podjetja v celoti, zato je bil delavski svet mnenja, da se oddvoji za ta predlog 22 milijonov dinarjev (bruto) sredstev.

Z obdelavo teh predlogov, katerih kriterije smo obdelali že v prejšnjem članku, je zadolžena tehnična služba in ker predlog velja od 1. maja, bodo ti predlogi v najkrajšem času ponovno obdelani. Seveda ne bodo tako široko zajeti, kot so bili prvotno. Želi-

OBISK AVSTRIJSKIH GOSPODARSTVENIKOV

V četrtek, 21. maja t. l., je obiskala naše podjetje večja delegacija avstrijskih gospodarstvenikov pod vodstvom inž. Wernerja PFRIMERJA, predsednika koroške gospodarske zbornice, ki je zastopal predsednika avstrijske zvezne gospodarske zbornice trgovinskega svetnika inž. Rudolfa Sallingerja. V delegaciji, ki si je z velikim zanimanjem ogledala našo tovarno in se nato dalje časa zadržala v družbi predstavnikov našega podjetja, so bili gospodarstveniki iz vseh večjih avstrijskih industrijskih podjetij in avstrijska trgovinska atašeja iz Beograda in Zagreba.

mo, da bi predlogi obsegali resnično vsa problematična delovna mesta, tako glede na planske zadolžitve, ozka grla, vrednosti strojev, naprave in podobno.

4. Finančna sredstva za napredovanja delavcev so s sklepom DS še enkrat večja, kot so bila v poslovnem lanskem letu, in sicer 70.016.630 dinarjev (bruto) sredstev za vse proizvodne enote in sektorje.

Način uporabe oziroma izvedbe napredovanj je določen s sprejetimi navodili o postopku pri napredovanjih. Tako je z navodili urejen sistem načina napredovanj, po drugi strani pa tudi z obstoječo organizacijsko shemo proizvodnih enot in sektorjev. Tam kjer bomo ugotovili, da je organizacijska shema ovira za upravičena napredovanja, bodo obratni delavski sveti morali doseči z utemeljenimi predlogi korekturo organizacijske sheme.

Vse spremembe dodatka za izmensko delo za ključna strojna delovna mesta, težavnostne delovne pogoje in povečana sredstva za napredovanja terjajo precejšnjo finančna sredstva. Zato bomo morali te večje osebne dohodke pokriti z večjo produktivnostjo, boljšim gospodarjenjem, varčevanjem s stroški in drugimi ukrepi, ki imajo za posledico boljši finančni rezultat oziroma večji sklad osebnih dohodkov.

Litostrojčani smo že neštetokrat dokazali, da zmoremo marsikaj. Kljub težavam smo bili še tako težkim in kompliciranim nalogam kos, zato nam tudi sedaj ne more biti pretežko, ko je najtežje že za nami.

Miro Završnik

Ob prvi obletnici skrajšanega delovnega tedna

Pred letom dni smo se odločili, da preidemo na skrajšan delovni čas. Ob tej priložnosti smo se odločili za težko nalogo, da povečamo našo produktivnost za 14,5 %. Ali z drugimi besedami povedano, da naredimo vsaj toliko, kolikor bi naredili pri 48-urnem tedniku. Da bi uspešno opravili to nalogo, smo sprejeli vrsto ukrepov, katerih končni cilj je dvigniti produktivnost na zaželeni nivo. Nekateri ukrepi so bili kratkoročne narave, drugi pa so zahtevali daljši čas in tudi učinek teh ukrepov se ne pokaže takoj.

Ker smo bili ena od prvih gospodarskih organizacij, ki so prešle na 42-urni delovni tednik, so nas mnoge gospodarske organizacije prosile, da jih seznanimo z našimi izkušnjami in s težavami, ki jih imamo pri skrajšanem delovnem tedniku.

V našem podjetju so organizirale celo zvezne organizacije seminar in posvetovanje o problemih uvajanja 42-urnega delovnega tednika. Na tem posvetovanju so tudi naši sodelavci tolmačili naše težave in izkušnje, ki smo si jih pridobili pri prehodu na 42-urni tednik. Vse to nam kaže, da smo pravilno pričeli reševati problem naše proizvodnje v pogojih 42-urnega tednika.

Tempo, s katerim smo pričeli reševati naše probleme, pa ne sme popustiti. Ne smemo se izogniti problemom, na katere naložimo vsak dan. Uspeh našega podjetja in naši osebni dohodki so izključno odvisni samo od dela naših možganov in rok.

Ko analiziramo naše poslovne uspehe v preteklem letu in še posebno v času skrajšanega delovnega tedna, lahko ugotovimo naslednje:

Produktivnost in velikost realizacije se nam je dvignila v zaže-

leni meri. Z realizacijo smo presegli celo naša pričakovanja. Dober gospodar pa ne sme gledati samo na velikost svojega dela, ampak tudi na kvaliteto dela in s kakšnimi stroški smo uspeli narediti določeno delo. Stroški podjetja so tisti element, kateremu moramo posvetiti še več pozornosti kot doslej. Torej kako in na kakšen način znižati stroške je naloga nas vseh, ker masa vseh stroškov nastaja v neposredni proizvodnji in tu moramo pričeti z delom. Že znižanje stroškov in s tem doseganje boljšega poslovnega uspeha našega podjetja je UO sprejel ustrezne organizacijske ukrepe — od analize našega proizvodnega programa za čim večjo specializacijo do načina in politike nagrajevanja.

Pri vseh teh ukrepih bi še posebej poudarili ukrepe, ki imajo za cilj zmanjšanje nadurnega dela pod lanske leto raven. Pri analiziranju naše organizacije dela odkrivamo notranje rezerve v delovni sili, ki jih moramo mobilizirati za povečanje produktivnosti dela in vzporedno z akcijo nadaljnjega izpopolnjevanja delitve dohodka, v katero moramo vključiti čimbolj stimulativne elemente. Če bomo znali izkoristiti te rezerve, bomo lahko zmanjšali število nadur na minimalno število.

Boriti se moramo za izpopolnitev druge in tretje izmene, ker imamo prav tu ogromne rezerve. Poiskati moramo pravilno pot za čim večje in boljše izkoriščanje našega strojnega parka. Vsi vemo, da imamo ogromno naročil, a da zamujamo roke in plačujemo penale, da na ta način trpi tudi ugled našega podjetja pri kupcih, ki čakajo na naše dobave. Stroje in naročila imamo. Pridobiti moramo nove kvalitetne sodelavce tako v pripravi dela kakor pri strojih. Izpolnitev te naloge nam bo prinesla večji dohodek, ekonomičnost in večje osebne dohodke.

Pri izpeljavi katerekoli naloge se moramo zavedati, da skrajšani delovni teden nismo dobili kot darilo družbe. To pomeni, da si moramo sami zagotoviti ugodnosti, ki nam jih mudi 42-urni tednik; boljši uspeh in s tem večji osebni dohodki so izključno plod našega lastnega dela.

Andrej Vrbovec

MEDNARODNO PRIZNANJE

Inštitut za dvigala nam je na mednarodnem velesojmu v Leipzigu izročil zahvalo in priznanje za viličarja razstavljenega na sejmu. Priznanje so bile priložene tudi zelo zanimive fotografije, ki prikazujejo naš viličar in številne gledalce.

S. R.

V teh dneh nas obišče delegacija leningrajske turbinske tovarne XII. kongresa KP Sovjetske zveze. Delegacija s tem vrača obisk naših vodilnih predstavnikov, ki so bili v tej tovarni lani jeseni. Tovarišem iz bratske Sovjetske zveze, iz herojskega Leningrada, ki so naši delegaciji priredil čudovit sprejem, želimo, da bi se med nami kar najbolje počutili, želimo, da bi z njimi izmenjali koristne izkušnje in še bolj okrepili velike prijateljske stike. Na sliki: S svečanega sprejema naše delegacije lansko jesen

Trdnejše vezi

Plenum poslovno-tehničnega sodelovanja med delovnimi skupnostmi Litostrojem, Metalno in STT je v dne 7. in 8. maja 1964 zasedal v Trbovljah. Kritično je nično sodelovanje in pregledal delo komisij in drugih svojih organov.

Udeleženci plenuma so v razpravi ugotovili, da je dosedanje sodelovanje potekalo ugodno in uspešno. Vendar pa je že treba napraviti v sodelovanju korak naprej, ga učvrstiti in mu dati tudi primerno pravno obliko. Zato so udeleženci plenuma sklenili priporočiti delavskim svetom vseh treh podjetij, naj do 1. julija 1964 potrdijo okvirno pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju. Prav tako naj čimprej sklenejo tudi posebne pogodbe, ki bodo urejale usklajevanje proizvodnih kapacitet vseh treh podjetij, razvoj proizvodov, poenotile standardizacijo in tipizacijo, poenostavile tehnološke postopke, uredile normative materiala, tesnejše tehnično sodelovanje sploh in skupno komercialno nastopanje.

Zanimiv je sklep, da so delavski sveti vseh treh podjetij dolžni medsebojno obveščati se o svojih zasedanjih z dostavljanjem dnevnih redov, dokumentacije in sklepov. Kadar se bo na zasedanjih delavskih svetov obravnavalo poslovno-tehnično sodelovanje, je udeležba predstavnikov delavskih svetov ostalih dveh podjetij obvezna, sicer pa zaželeno.

Na plenumu so ugotovili, da je potrebno ustanoviti skupino strokovnjakov iz vseh treh podjetij, ki se bo ukvarjala izključno s problemi strokovno-tehničnega sodelovanja. Prva naloga te strokovne skupine bo, da pripravi skupen elaborat o ekonomsko-tehničnih osnovah poslovno-tehničnega sodelovanja. Elaborat mora zlasti uskladiti tudi perspektivni razvoj vseh treh podjetij.

Za še neobdelana ali nezajeta področja so bile ustanovljene komisija za higiensko-tehnično varnost, komisija za finančno-računovodska vprašanja in podkomisija za usklajevanje dela iz

obračevalnih služb. Vsem so bile določene naloge, ki naj jih opravljajo. Komisija za notranje in zunanje tržišče pa je bila reorganizirana v komisijo za komercialna vprašanja s podkomisijo za raziskavo trgov. Komisija za informiranje kolektivov mora od sledj obvezno sodelovati na vseh plenumih.

Na zasedanju je bil sprejet poslovnik, ki ureja delo vseh organov poslovno-tehničnega sodelovanja, t. j. plenuma, koordinacijskih komisij in podkomisij. Posebej je bilo še sklenjeno, da morajo koordinacijske komisije o svojem delu redno obveščati samoupravne organe vseh treh podjetij.

Več o zasedanju plenuma bomo čitali v glasilu Metalne iz Maribora Naša tovarna, ki bo za vse tri kolektive objavilo podrobnosti o plenumu in njegovih sklepih.

Prvomajske pohvale

Pred 1. majem so nekateri najprizadenejši člani našega kolektiva prejeli pismene pohvale. Objavljamo seznam vseh pohvaljenih.

GRS — vsi člani delovnega kolektiva PE Oskrbovalni obrati: Geza Veron, Janez Avsec, Brane Leskovec, Djuro Mučič, Franc Nose, Vinko Resnik, Vinko Sutar, Filip Bele, Vojko Dubokovič, Nikolaj Sedej, Franc Kovarčič, Izidor Brezovšek, Ivan Starčnik, Emil Poljanec, Franjo Mitrovič, Franc Oblak, Ivan Prešeren, Marjan Miklavčič, Marijan Marič, Ciril Adler, Splošni sektor:

Nežka Tomažin, Anica Rossi, Ignac Zajec, Jože Prešeren, Janez Rižnar, Karla Prosen, Marija Perkovič, Anica Skrljanec, Mara Novak, Gabrijel Primožič, Ana Babnik, Ivanka Biček, Dušana Perišič, Marija Možek, Ana

SREČANJE Z MLADINO IZ PAPIRNIC VEČE

Dne 23. aprila 1964 smo mladinci Litostroja obiskali papirnico Veče, kamor so nas povabili tamkajšnji mladinci. Po prisrčnem sprejemu smo si temeljito ogledali tehnološki postopek te nadvse zanimive tovarne, nato pa smo se pogovorili o delu mladinske organizacije, o uspehih podjetja in podobno.

Med tem časom, ko so bili razgovori, so se nekateri naši mladinci pomerili v naslednjih športnih disciplinah: streljanju, šahu in namiznem tenisu. V prvih dveh smo izgubili, v namiznem tenisu pa zmagali. Dogovorili smo se za povratno srečanje v Litostroju. Janko

Čuk, Angela Fuss, Terezija Steblovnik.

PE Pločevinarna — kovačija:

Jurij Balkovec, Avgust Martini, Leopold Miklič, Marko Momčilović, Jože Rešetič, Jože Jambrovič, Vinko Vidovič, Janez Virag, Miro Zupančič. Centralni tehnični biro:

Franc Majnik

PE Hidravlični stroji:

Castislav Jerin, Janez Bergant, Slavka Kranjc, Zdenko Gruden, Vinko Robič, Friderik Vesel, Alojz Grebenc, Vlado Ceraj, Ladislav Vrtačič, Jože Ambrožič, Anton Sušnik, Dušan Strazišar, Rudi Finžgar, Janez Kumer, Franc Baumkircher, Ivan Cedilnik, Marjan Križnar, Alojz Razpotnik.

PE Stroji in naprave:

Boris Tertnik, Ivan Jesenšek, Janez Crnak, Jože Lisjak, Marjan Lovšin, Ivan Grudnik Peter Kalan, Jože Jeger, Franc Novak, Janez Blaznik, Marko Podlogar, Franc Trojar, Ernest Kristan, Alojz Možina, Ivan Križman, Danilo Pečar, Jože Marinček, Anton Turk.

PE MO livarna sive litine:

Stane Meserko, Janez Jurček, Jože Keber, Martin Letnar, Martin Poljanec, Anton Koželj, Jože Kunič, Stefan Velikonja, Anton Petje, Alojz Baloh, Alojz Stancer, Andrej Končan.

PE MO Modelna mizarna:

Rudi Telban, Polde Petrin, Franc Gregorec, Drago Pogačnik, Franc Kovarčič.

PE MO — livarna jeklene litine:

Arnold Terčič, Slavko Sever, Anton Fortuna, Vinko Udovič, Anton Jakofčič, Ivan Vižintin, Ludvik Ferlič, Ivo Sabol, Franc Venecija, Franc Spental, Jože Glavan, Andrej Stancar, Alojz Lesjak, Karel Hadler, Anton Panič, Franc Kotnik, Karel Sajc, Feliks Kraljič, Janez Mazi, Anton Kralj, Josip Klobučar, Jože Čonč, Janez Kek, Adolf Dimc, Mirko Drk, Ivan Cafuta, Avgust Srša, Slavko Cvirn, Alojz Udovič, Viktor Pajk, Mijo Patafta, Franjo Grosman, Franc Zupančič, Kosi Anton.

PE Tehnično-kontrolni biro:

Jože Cenkar, Jože Zilavec, Rudolf Katnič, ing. Franc Kralj, Ivan Vidmar, Viktor Zevjav, Stane Markelj, Martin Jerebič.

Prodajno-projektni biro:

Kolektivna pohvala oddelku — Prodajni oddelku

Bojan Rozman, Marjan Belin, Silvo Ravnikar, Anica Poteko, ing. Veljko Namorš, Tinka Gantar, Janez Kastelic.

PE Diesel-transport:

Janko Ogrič, Peter Mravljia, Janez Jugovic, Jože Čoš, Slavko Jutršek, Franc Levec, Stane Lendero, Vinko Stirn, Leopold Jelovčan, Slavko Erjavec, Viktor Novak, Vinko Cvelbar, Jože Stojnič, Anton Pugelj, Jože Krsnik.

PE Materialni biro:

Jakob Podreberšek, Ernest Florjanič, Alojz Gregorčič, Ivanka Pečjak, Angelca Galjot, Drago Gorenc, Vinko Kocjan, Marjana Pušnar.

PE EAO:

Rudi Vavpotič

PE Kadrovski sektor:

Dr. Branko Alujevič, Joža Belihar, Julka Fabjan, Milan Milanič, Angelca Perko, Angelca Komte, Anica Tepina.

Vsem prizadevnim sodelavcem velja tudi naša prisrčna čestitka.

PREDKONGRESNA KONFERENCA ČLANOV ZK

Za ureditev življenjskega standarda

V četrtek, dne 14. maja, je bila v naši restavraciji predkongresna konferenca članov ZK Litostroja. Sorazmerno velika udeležba priča o zainteresiranju članov za to obliko sestankov. Kljub odlično pripravljenemu uvodnemu referatu sekretarja TK ZKS inž. Franca Pentka, tehtnim razpravam in koristnim sugestijam, zlasti glede ureditve naših dohodkov, je konferenca slabše uspela. Najpomembnejši razlog za to je v tem, da prostor (restavracijska dvorana) absolutno ne ustreza temu namenu.

Objavljamo glavne misli sekretarjevega referata:

Na letni konferenci v mesecu novembru minulega leta smo kritično ocenili delo in vlogo ZK na različnih področjih udejstvovanja v naši delovni organizaciji. Seminarji s sekretarji osnovnih organizacij, ki jih je organiziral občinski komite, seje TK — posvečene aktualnim vprašanjem, so primeri, ki nam povedo, da komunisti v naši delovni organizaciji tudi pred VI. plenumom CK ZKJ niso mirovali. To je med drugim tudi plod političnega programa ZK Litostroja. Priprave za predkongresno konferenco so bile zato tudi močna nova spodbuda za še bolj poglobljeno delo komunistov pri analiziranju prakse v luči smernic VI. plenuma. Že doslej izvršeni pregledi na nekaterih področjih dela so pokazali, da bo treba marsikje prekiniti z našo dosedanjjo prakso, če hočemo v našem podjetju več in bolje delati. Skupni cilj — ustvariti tudi vse pogoje za naš hitrejši skupni razvoj in za dvig življenjskega standarda slehernemu članu kolektiva — obvezuje komuniste kot vodilno politično silo v naši delovni organizaciji, da izberemo čim krajšo pot k temu cilju.

Poslovna politika našega podjetja, politika nagrajevanja po delu, politika investiranja, problematika modernizacije proizvodnje, politika planiranja itd. so tista področja pri udejstvovanju nas komunistov, ki jih velja posebej obdelati.

Slabše zaključeno poslovno leto 1963 mora vsem članom ZK, še posebej pa komunistom na odgovornih delovnih mestih in v samoupravnih organih v naši predkongresni dejavnosti dati posebno skrb pri iskanju vzrokov za slabše poslovanje. Vprašamo se, kje smo bili člani ZK na odgovornih delovnih mestih in v samoupravnih organih, da smo kljub nekaterim opozorilom tovarišev v gospodarsko računskem sektorju ostali vsi do zaključka poslovnega poročila za leto 1963 ob strani teh dogajanj. Res je, da nas opravičuje nekaj objektivnih pokazateljev (podražitev materiala, povečanje proizvodnih stroškov), ki so negativno vplivali na naš poslovni rezultat, vendar pa tudi take ugotovitve ne zmanjšujejo krivde vseh odgovornih v podjetju.

KONFERENCA

O DOKUMENTACIJSKI SLUŽBI

V ponedeljek, 20. IV. 1964, je bila v prostorih Kluba ljudskih poslancev v Ljubljani delovna konferenca o informacijski in dokumentacijski službi, ki jo je sklical zavod SRS za produktivnost dela.

Med diskusijo so poudarili predvsem štiri pomembne naloge informacijske in dokumentacijske službe za podjetje. Te so:

1. Zbirati vse tiste dokumente (ekonomsko tehnična dokumentacija, članki v revijah in časopisih, normativi, predpisi, zakoni, standardi), ki vsebujejo kakršne koli za podjetje zanimive in potrebne informacije in na ta način omogočiti ažurno obveščenost.

2. Te informacije v zgoščen obliki kratko in razumljivo posredovati uporabnikom v podjetju in jim s tem prihraniti dragocen čas.

3. Pomagati podjetju, da se okoriži z že dognanimi izsledki in preprečiti trošenje sredstev za iskanje izboljšav postopkov ali proizvodov, ki so jih odkrili že drugi.

4. Očuvati dragocene interne dokumente podjetja.

Ko ocenjujemo delo naših samoupravnih organov in v našem podjetju, lahko trdimo, da je postalo samoupravljanje tudi pri nas stvarnost, brez katere ne moremo več delati. Njihovo delo je vedno zajemalo aktualno problematiko v podjetju, na primer proizvodno problematiko, ekonomiko podjetja, delitev dohodka, stanovanjsko problematiko itd., vendar z načinom dela, z vsebino dela v nekaterih organih nismo zadovoljni. Večjo aktivnost samoupravnih organov smo opazili tudi v DS proizvodnih enot. Centralni samoupravni organi (CDS in UO) posvečajo vsebini svojega dela dovolj skrbi in so dnevni redi sestankov teh organov bili dovolj pestri (morda preobširni), vendar vsaj za člane CDS večših malo zanimivi. Ali so problemi, ki jih obravnavamo na sejah CDS, res že na ODS in na UO podjetja toliko pripravljeni, da ne potrebujemo širše razprave na CDS? Ali člani delavskega sveta ne razumejo problematike ali pa je ne preštudirajo?

Ker se nam približujejo volitve v organe samoupravljanja, se moramo komunisti pripraviti na vsebinsko in kadrovske akcije.

Komunisti naše delovne organizacije posebno pozorno spremljamo notranjo delitev ustvarjenih sredstev delovne organizacije, še posebej pa delitev sredstev za OD. Naša delovna organizacija ima pravilnik delitve OD in moramo priznati, da vsebuje določene elemente, ki bi lahko pomenili korak naprej pri politiki delitve OD. Lahko celo trdimo, da daje pravilnik CD podjetja določeno samostojnost PE in sektorjem, ko jim popolnoma zaupa v razpolaganju sredstev, ustvarjenih iz poslovnega uspeha PE oziroma sektorjev na osnovi lastnih pravilnikov CD in OD. Vendar moramo ugotoviti, da na tem področju po tem, ko smo izdelali navedene pravilnike, nismo naredili nič posebnega. Postavljam vprašanje, zakaj ni prišlo do izdelave pravilnikov za delitev CD in OD po PE in sektorjih? Zakaj nismo že obstoječi pravilnik o delitvi OD še naprej razvijali in iskali metode in kriterije za ugotavljanje delovnega rezultata tudi za tista delovna mesta, za katera takih metod in kriterijev še nimamo. Vsi ukrepi, na primer dodatek za ključna delovna mesta, ki smo jih naredili na tem področju v zadnjih letih, pomenijo le začasne ukrepe, s katerimi smo reševali trenutno situacijo zaradi večje ali manjše fluktuacije delovne sile. Četudi je zadnji ukrep te vrste — dodatek za ključna proizvodna delovna mesta — smatrati na videz za pozitivnega, saj poudarjamo ključna proizvodna delovna mesta, je smatrati to le kot začasen ukrep, ker ne rešuje problema nagrajevanja kot celote. Način ugotavljanja rezultatov poslovanja naj bo tak, da ga bodo razumeli vsi proizvajalci in da bodo sami znali izračunati vrednost svojega dela pa tudi vrednost drugih delovnih mest (danes je to težavno — struktura OD je komplicirana).

Ugotavljamo, da je treba bistveno spremeniti našo investicijsko politiko v korist standarda našega delovnega človeka.

Poleg programiranih investicij smo beležili tudi dodatne neplanirane investicije, za katere nismo imeli ekonomsko dovolj preštudiranih osnov in ne dovolj jasnih konceptov, kar nas sili na izdelavo dolgoročnega proizvodnega programa.

Konferenca je obravnavala številna druga vprašanja, ki jih bomo zaradi zaključene redakcije v izvečkih objavili prihodnjik.

Spet bomo volili delavske svete

Delavski svet podjetja je na svojem 23. rednem zasedanju dne 29. aprila razpisal redne volitve v delavski svet podjetja in delavske svete proizvodnih enot. Volitve bodo v četrtek, dne 4. junija 1964, od 5. do 16. ure.

Po novih predpisih se volijo člani delavskega sveta za dve leti, in sicer tako, da se polovica vseh članov voli za eno, druga polovica pa za dve leti. Zato bomo letos volili kandidate na dveh listah, in sicer eni kandidati za dve in eni kandidati za eno leto. Tudi pri letošnjih volitvah bo v našem podjetju devet volilnih enot s trinajstimi volišči. Skupaj bomo volili v centralni delavski svet podjetja 67 članov, in sicer 34 za eno leto in 33 za dve leti, tako da bodo posamezne proizvodne enote, sektorji in službe volili od najmanj štiri, do največ štirinajst članov v centralni delavski svet, kar pač ustreza sorazmerju med številom članov vse delovne skupnosti in številom članov posameznih delovnih skupnosti enot, ki tvorijo volilno enoto.

V delavske svete proizvodnih enot, sektorjev in službe pa bodo člani posameznih enot volili skupaj 147 članov, tako da bo imela

vsaka volilna enota najmanj 15 članov do največ 2 člana, kar je odvisno od tega, koliko volivcev je zaposlenih v posamezni volilni enoti.

Kaj je ob tem dogodku naloga vsakega člana našega podjetja?

Dolžnost nas vseh je, da bomo volili najboljše in da bomo sodelovali pri pripravi volitve.

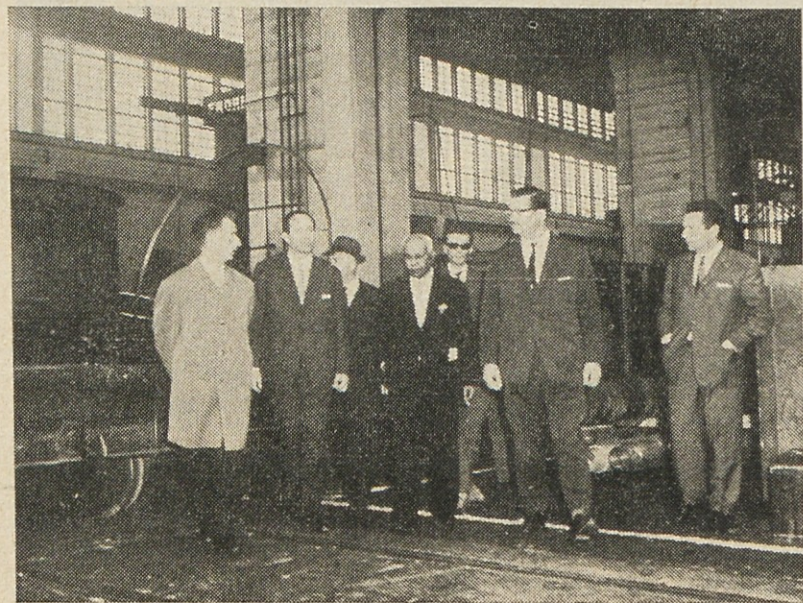
Nadalje moramo pogledati v volilne sezname, če smo vpisani v volilnem imeniku svoje volilne enote in sodelovati pri izbiranju in predlaganju kandidatov za nove člane organov samoupravljanja. S. M.

MLADINSKI DROBIŽ

V zadnjem času smo zelo zadovoljni z delom kulturne sekcije pri tovarniškem komiteju mladine. Ta sekcija je pripravila program za skupni nastop v Trbovljah. Folklorna skupina je dobila od SZDL terena Litostroj prostor za vaje, tako da je končno po nekaj letih rešen problem, ki je člane folklorne skupine že dolgo skrbel.

V organizaciji kulturno-prosvetne skupine si je 80 mladincev ogledalo v Mladinskem gledališču veseloigro Starši napredaj.

Okoli 30 mladincev se je udeležilo ekskurzije v nuklearni inštitut Jožef Stefan, kjer so si polne tri ure ogledovali vse prostore in naprave.

Indijska delegacija

Pregled novic

Posojila Jugoslovanske investicijske banke

Jugoslovanska investicijska banka bo v kratkem objavila odlok o pogojih, po katerih bodo republiške gospodarske banke od prvega avgusta predložile zahteve za dodelitev posojil za zgraditev novih elektroenergetskih objektov. V tem primeru gre za elektrarne, ki naj bi začele obratovati v letih 1969 in 1970. Investitorji morajo zagotoviti ustrezno udeležbo, kolikor hočejo dobiti posojilo, stroški investicij pri hi-

droelektrarnah pa ne bi smeli presežati 45 din, pri termoelektrarnah pa 25 din za kWh proizvedene elektroenergije.

Sedanje elektrarne v Jugoslaviji dajejo letno kakih 12 milijard kWh. Za zadovoljevanje potreb v obdobju sedemletnega plana pa bi bilo treba zgraditi elek-

trarne, ki bi dajale še kakih sedem milijard kWh elektroenergije na leto.

Cilj tega odloka pa naj bi bil predvsem v tem, da se pravočasno reši vprašanje, kje bodo zgrajene nove elektrarne in da se vse priprave za graditev opravijo v kar se da najkrajšem času.

Dva pomembna sklepa DS

Delavski svet podjetja je na svoji zadnji seji 29. aprila 1964 sprejel med drugim statut podjetja in zadolžil pravno službo Splošnega sektorja, da stalno zasleduje zakonske spremembe in spremembe v podjetju zaradi eventualnih sprememb oziroma dopolnil statuta. Delavski svet je razrešil komisijo za sestavo statuta in izrekel članom komisije posebno priznanje za uspešno opravljeno delo pri statutu.

Na tej seji so člani delavskega sveta sprejeli tudi sklep, da se

kvota za osebne dohodke poveča od 1,5 odstotka na 3 odstotke, s čimer se poveča kvota za osebne dohodke za 35 milijonov dinarjev oziroma tako, da znaša skupaj 70,016.630 dinarjev.

NAŠ ŽERJAV

»Politika« iz Beograda je pred časom objavila članek, v katerem govori med drugim o postavitvi montažnega stojala v Skopski železarni s pomočjo žerjava, ki ima nosilnost 150 ton. Ta žerjav je skupno delo Metalne iz Maribora, ki je izdelala projekt, Litostroja, ki je izdelal tipske dele, in tovarne Djuro Djaković iz Slavonskega Broda, ki je žerjav montiral.

Večje gospodarske investicije

Dne 20. aprila 1964 je Josip Broz-Tito, predsednik SFRJ in generalni sekretar ZKJ, odprl peti kongres Zveze sindikatov Jugoslavije. V svojem govoru je predsednik Tito posvetil posebno pozornost izboljšanju življenja

POHVALA ZA NAŠ STATUT

Komisija za pregled statuta pri občinski skupščini Šiška je na svoji seji, ki je bila konec prejšnjega meseca, med drugim ugotovila, da je statut našega podjetja eden najbolj strokovno obdelanih ter izpopolnjenih statuta v občini Šiška. To je brez dvoma zelo pohvalno za člane komisije, ki so pripravljali statut.

TEST

V ponedeljek in torek, 26. in 27. aprila 1964, je izobraževalni center našega podjetja v sodelovanju s psihološkim oddelkom kadrovske službe izvedel psiho-tehnične preizkušnje za 60 kandidatov poklicne šole Litostroj. Vsak od teh kandidatov je bil podvržen sedmim psiho - tehničnim preizkušnjam.

Seminar za mladinske voditelje

Tovarniški komite Zveze mladine Litostroja je organiziral enodnevni seminar v Podvinu, ki je bil namenjen mladinskim voditeljem v podjetju. Udeležili so se ga tudi predstavniki občinskega komiteja Zveze mladine Šiška, ki so spregovorili o aktualnih nalogah mladinske organizacije kot subjektivne sile v podjetju, o delu mladinskih aktivov in njihovem poslovanju ter o statutu in programu Zveze mladine. Pri tem so poudarili, da je postalo delo subjektivnih sil zelo obsežno, kvalitetno zahtevno, specifično po težih problemih, ki se pojavljajo v različnih pogojih in njihovem značaju. Zato se mora organizacija Zveze mladine notranje organizacijsko-politično okrepiti, izpopolniti in prilagoditi novim nalogam, ker bo le na ta način tudi v naprej v konkretni družbeni praksi pomenila napredno družbeno silo mladih ljudi. Organizacija Zveze mladine bo morala biti sposobna v vseh trenutkih in na vsakem mestu učinkovito posegati v bistvena družbena dogajanja pri nas ter usmerjati razvoj mlade osebnosti.

USPELA MLADINSKA PRIREDITEV

V četrtek, 7. maja 1964, je bila v Delavskem domu v Trbovljah zabavno glasbena prireditev Vesele tovarne, ki so jo v počastitev tedna mladosti organizirale mladine Litostroja iz Ljubljane, Metalne iz Maribora in Strojne tovarne iz Trbovelj. Prireditve je navdušila Trboveljčane, ki so do zadnjega kotička napolnili dvorano Delavskega doma.

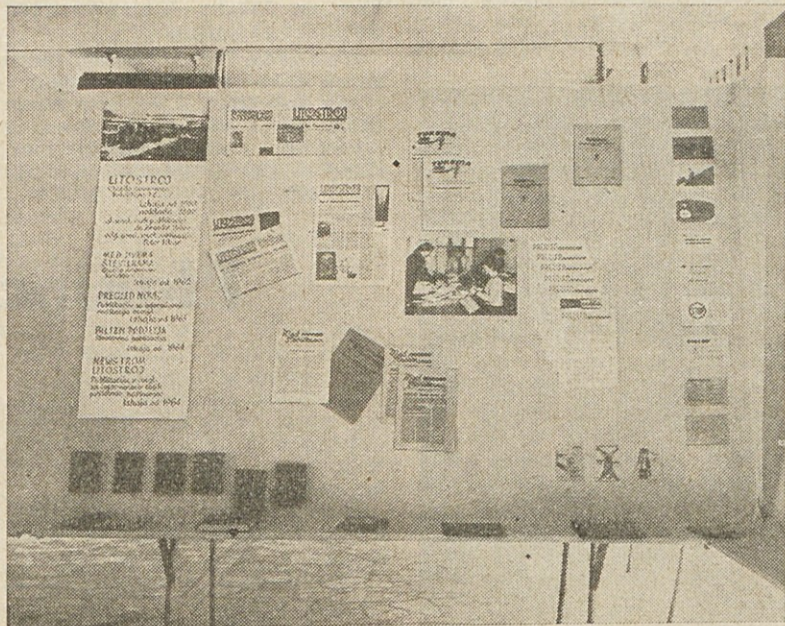
ske ravni delovnih ljudi s pripombo, da se peti kongres z vso pravico loteva tega glavnega vprašanja. Med drugim je tudi opozoril, da so negospodarske investicije precej večje od gospodarskih in da je potrebno to razmerje popraviti v korist gospodarskih investicij. Pripomnil pa je tudi, da morata biti naš delavec in strokovnjak bolj nagrajena, delovni ljudje pa bi morali imeti višjo življenjsko raven.

KOVINSKA INDUSTRIJA — NAJVAŽNEJŠA

Na seji Gospodarske zbornice Hrvatske, ki je bila pred dnevi v Zagrebu, so med drugim ugotovili, da predstavlja kovinska industrija najvažnejšo panogo našega gospodarstva. Na posvetovanju v Zagrebu so tudi predlagali, naj naša strojegradnja najde kupce predvsem na zahodnem trgu. Da bi dosegla ta cilj, pa mora seveda posvetiti vso pozornost kvalitetni in sodobni proizvodnji.

Mladina potrebuje take voditelje, ki bodo dobro organizirali delo, ki bodo ustvarili take pogoje za mladinsko udejstvovanje, kjer bo vsak posameznik odločal o problemih in se bo vsak čutil odgovornega za delovni uspeh.

-Sil-

Naše podjetje se je udeležilo razstave publikacij in časopisov pod naslovom Press 64, ki je bila v Beogradu ob koncu meseca aprila. Na tej razstavi je oddelek naše splošne propagandne službe prikazal del svojih informativnih in propagandnih publikacij pa tudi propagandnih letakov in lepakov, ki jih je izdala v zadnjem času

Francoska delegacija

Obiskali so nas

12. marca nas je obiskal dr. Jaroslav Martinič, predsednik društva Zdržene narode in rektor univerze iz ČSSR. Ogledal si je tovarno in se zanimal za delovanje podobnih klubov pri nas.

16. marca je prišel v podjetje Gyorgy Zagor, novi ambasador LR Madžarske v Jugoslaviji. Ogledal si je tovarno in se s predstavniki podjetja dalj časa razgovarjal o podjetju.

20. marca nas je obiskala delegacija Zveze bivših borcev iz Francije. Po ogledu so se zanimali za skrb podjetja za bivše borce.

27. marca je prišel v podjetje David Ganao, zunanji minister Konga-Brazzaville. Zelo se je zanimal za naše proizvode in za organizacijo delavskega samoupravljanja.

27. marca smo sprejeli delegacijo mesta Pesara iz Italije. Po ogledu podjetja so se pogovarjali s predstavniki podjetja in se zanimali za našo proizvodnjo.

10. aprila nas je obiskal Tony Melhill, predsednik socialistične stranke iz Melbourne. Ogledal si je tovarno in se zanimal za delovanje družbeno-političnih organizacij v podjetju.

24. aprila je prišel s V. kongresa sindikatov v Beogradu pred-

sednik panafriških sindikatov. Ogledal si je tovarno in se zanimal za probleme sindikalne organizacije v našem podjetju.

25. aprila nas je obiskal Guy Mollet, generalni sekretar socialistične stranke Francije. S svojimi sodelavci si je ogledal podjetje in se dalj časa pogovarjal s predstavniki podjetja o vlogi sindikalne organizacije v podjetju in o delavskem samoupravljanju.

Ustanovljen klub organizacije Združenih narodov

Na pobudo tovarniškega komiteja Zveze mladine Litostroj je bil ustanovljen v mladinskem aktivu IC klub OZN. V razgovoru s predsednikom kluba Jožetom Volovcem in sekretarjem Pav-

lom Razborškom sem izvedel nekaj več o nalogah in programu kluba.

Klub OZN v IC je bil ustanovljen meseca marca. To naj bi bila povsem samostojna študijska organizacija, ki se mora povezati z ostalimi tovrstnimi klubi. Za začetek so navezali stike s klubom OZN TSS in ESS v Ljubljani.

Klub šteje 17 članov in ga smatrajo kot posebno obliko idejno vzgojnega dela mladine, za katero je tudi veliko zanimanje mladih. Mladina bo lahko tu spoznala življenje in dejavnosti OZN. Klubi OZN niso množične organizacije, kjer bi mogli najti »konjička« sleherni mladinec. Člani delajo na prostovoljni osnovi in zato pričakujemo uspešno delo, saj obstajajo za to pri nas vse možnosti.

V naš klub si želimo pridobiti predvsem aktivne in delavne člane, ki jih veseli to delo. Znano nam je, da klub OZN zajema tudi delo moderne produkcije, ki nas mlade kovinarje izredno zanima.

Klub OZN izobraževalnega centra je organiziral do sedaj že dve predavanji, ki sta bili namenjeni za celoten delovni kolektiv: O Kijajski in Moja domovina Kenya. Predavanji sta bili dobro obiskani.

-Sil-

ZAGREBSKI VELESEJEM

Kot vsako leto smo tudi letos sodelovali na Zagrebškem spomladanskem velesejmu, ki je bil od 18. do 26. aprila. Na velesejmu smo poleg nekaterih drugih naših izdelkov razstavljali tudi popolnoma avtomatizirano hidravlično stiskalnico HS-100 ton s programskim krmiljenjem, ki bo služila za preoblikovanje duroplastičnih mas.

OPAZOVANJE REČNIH TOKOV

V prihodnjih desetih letih bo nad 10.000 hidrologov iz raznih dežel, ki so članice UNESCO, organizirano in sistematično opazovalo in proučevalo rečne tokove in njihove posebnosti ter vse činitelje, od katerih je odvisen hidrološki cikel padavin. V to mednarodno znanstveno raziskovalno akcijo se bo vključila tudi Jugoslavija s svojim nacionalnim programom.

Uspela nabiralna akcija papirja

Novo ustanovljena ferialna družina našega podjetja je takoj po ustanovitvi naletela na finančne težave. Odbor družine je sklenil,

POMEMBNA POGODBA

Po več kot enoletnih pogajanjih je naše podjetje uspelo z DTD v Novem Sadu zaključiti pogodbo za dobavo opreme za novo veliko črpalno postajo Bečevo v Vojvodini. Oprema za to postajo je vredna nad 100 milijonov dinarjev. Rok za dobavo in montažo celotne opreme je v drugi polovici naslednjega leta.

da bodo skušali priti do denarja z nabiralno akcijo starega papirja. Dobro sestavljen program in dobra volja članov sta rodila lep rezultat. Nabrati so nad dva tisoč kilogramov starega papirja in ga vnovčili. Denar potrebujejo predvsem za organizacijsko poslovanje družine. Ferialci so se v tej akciji izkazali kot dobri člani in tudi s tem dokazali, da bodo ferialno družino dobro vodili ter poizkusili narediti vse za njen obstoj.

Člani te družine so že organizirali svoj prvi izlet.

-Sil-

Prvomajska parada

Tako kot vsako leto smo se tudi letos udeležili prvomajske parade v Beogradu, kjer smo prikazali na lepo prirejenem kamionu Francisov tekač — Kokin Brod, ki tehta tri tone.

NOVO ORGANIZIRANA MLADINA V KADROVSKEM IN SPOŠNEM SEKTORJU

Na pobudo tovarniškega komiteja Zveze mladine in s pomočjo sekretarke osnovne organizacije ZK splošnega sektorja je bil sklican ustanovni sestanek teh sektorjev. Za prvi ustanovni sestanek sta bili organizacija in priprava odlični. Pričakovali smo, da se ga bodo mladinci polnoštevilno udeležili, žal pa ni bilo tako. Sestanka se je udeležilo samo pet mladincev od petdesetih in preostala nam je ponovna priprava za ustanovni zbor. Šele drugega ustanovnega sestanka so se udeležili v zadostnem številu in izvolili svoje mladinsko vodstvo, ki se je seznanilo z nalogami tovarniškega komiteja Zveze mladine.

-Sil-

Posvet o kvaliteti

Dne 1. 4. 1964 je bilo v mali dvorani naše restavracije posvetovanje o problemih uvažanja statistične metode kontrole kvalitete. Organizacijo posvetovanja je vodil TKB Litostroja. Pri posvetu so sodelovala naslednja podjetja: TAM, STT, ISKRA, SAVA, TITAN, LITOSTROJ, FAMOS, TORPEDO, 14. OKTOBER, BAGAD, ĐURO ĐAKOVIĆ.

Razen šefov služb kvalitete in njihovih sodelavcev iz teh podjetij sta se posvetovanja udeležila tudi direktor Zavoda SRS za produktivnost dela prof. Radovan Arnejčič in sodelavec zavoda inž. Lotar Kozina.

Posvetovanje je odprl in pozdravil navzoče generalni direktor Litostroja Ivan Kogovšek, ki je med drugim dejal:

»Mi zelo cenimo delo statistične metode kontrole kvalitete, ker s svojimi prizadevanji pomaga reševati probleme vključitve našega podjetja v mednarodno delitev dela. Želim, da bi bilo to posvetovanje čim uspešnejše, da bi si udeleženci tovariški izmenjali izkušnje, ki ste si jih pridobili pri dosedanjem delu v raznih podjetjih.

Kolikor mi je znano, so takšna posvetovanja postala že tradicija, saj je današnje posvetovanje 8. po vrsti. Mislim, da je koristno, da v takem krogu izmenjate misli, poglede in izkušnje in po mojem mnenju je prav, da bi s tradicijo takih posvetovanj nadaljevali.

V delovnem delu posvetovanja smo razpravljali o:

Izkušnjah in problematiki stimulacije kvalitete; vloži SMKK pri raziskovalno razvojni dejavnosti v podjetju; sistemih zasledovanja in dokumentacije s posebnim oziranjem na možnosti zasledovanja dela tekoče kontrole na osnovi podatkov prevzemne kontrole; profilu kontrolorjev v individualni proizvodnji; organizacijski obliki ukrepanja na osnovi podatkov in analiz SMKK; zagotovitvi enotnosti izvajanja sistema SMKK pri decentralizirani kontroli; SMKK v servisu in serijskem remontu motorjev.

Za vsako točko dnevnega reda je dal referent kratek izčrpen pregled problematike in navedel svoje predloge in poglede pri reševanju problema. V diskusiji so sodelovali tovariši, ki so na kompletnih primerih pokazali način, kako so se lotili reševanja določene naloge. Pri analiziranju vseh vprašanj so odkrito razgrinjali tako dobre, kakor tudi slabe strani svojega dela. Tak kritičen način obravnavanja prijemov in dela na uvažanju statistične metode kontrole kvalitete je vsem udeležencem posvetovanja dal mnogo novih idej in napotkov za nadaljnje delo na tem področju.

Posvetovanje je precejšen del svojega časa posvetilo vprašanju poenotenja stališč do nekaterih organizacijskih, kakor tudi strokovnih vprašanj, ki so skupna za vsa podjetja, ki so jih zastopali predstavniki na tem posvetovanju. Zaključki, ki so bili sprejeti na tem posvetovanju, dokazujejo, da vsi udeleženci posvetovanja zavzemajo enotno stališče do vseh važnejših vprašanj in da so torej strokovni in organizacijski koncepti jasni. Glavna težava za uspešno in hitro uvažanje statistične metode kontrole kvalitete je vprašanje pomanjkanja kadra tako v službah kontrole kvalitete, kakor tudi v tehnoloških oddelkih. Zato je glavna naloga vseh podjetij okrepiti tehnološko službo in istočasno kvalitetno in številčno okrepiti službe kvalitete v podjetjih.

Zaključno besedo na posvetovanju pa je prevzel direktor Zavoda SRS za produktivnost dela prof. Radovan Arnejčič, ki je med drugim rekel, da z zadovoljstvom ugotavlja, da se od prvega posvetovanja, ki je bilo v Tomosu, pa do današnjega posvetovanja v Litostroju, nivo le-teh neprestano dviga tako po gospodarski moči delovnih organizacij, ki se udeležujejo posvetovanja, kakor tudi po vsebini, ki jo posvetovanja obravnavajo. Na tem posvetovanju so bili zbrani predstavniki podjetij iz raznih repu-

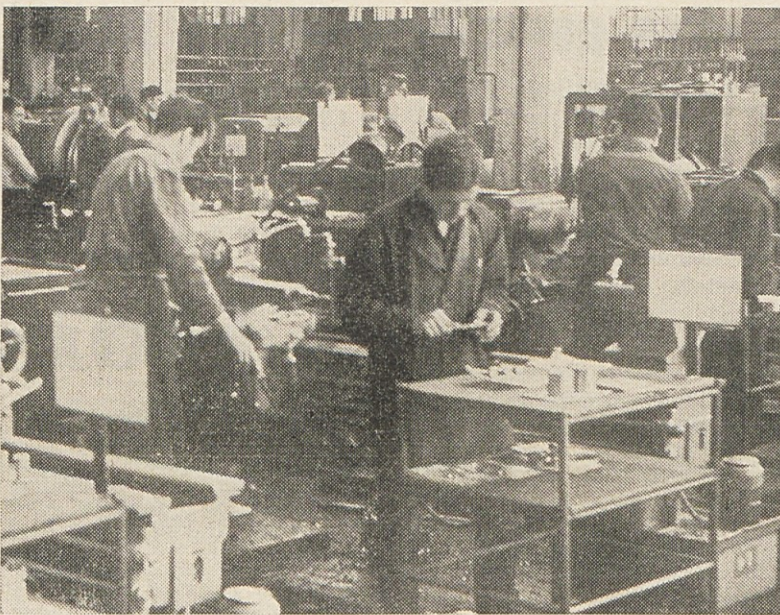
blik, ki imajo skupno približno 200 milijard bruto proizvodnje. To dejstvo daje posvetovanju močan poudarek, saj kaže na to, da vsa velika podjetja resno razmišljajo o problematiki kvalitete. To tudi govori za to, da lahko rečemo, da se v praksi vse bolj uveljavljajo sodobni principi pojmovanja organizacije proizvodnje tudi na tem področju. Problematika, ki je bila obravnavana dokazuje, da so udeleženci in s tem služba kvalitete povezani s problemi, ki nastajajo v proizvodnji, da jih ta služba študira in skuša najti uspešne metode za ukrepanje. Zato so zaključki posvetovanja napotilo za delo v podjetju. Izmenjava izkušenj ljudi, ki so neposredno povezani z vsakodnevnim praktičnim delom v proizvodnji, pomaga hitreje prebroditi obilne težave, na katere naletimo pri vsakodnevnem delu. To pomeni, da je posvetovanje uspelo ohraniti stik s stvarnostjo.

Naše težnje in prizadevanja v smeri izboljšanja kvalitete so v skladu s potrebami naše družbe. Višji življenjski standard je možno doseči z višjo produktivnostjo dela, pri tem pa je kvaliteta

nedvomno eden od faktorjev produktivnosti dela.

Udeleženci posvetovanja so se na koncu zedinili, da bo prihodnje posvetovanje o problemih nadaljnjega uvažanja statistične metode kontrole kvalitete v mesecu septembru v podjetju »Bagad« v Zadru.

Inž. Adrian K u m a r

Statistična kontrola na delovnem mestu

Medobratno tekmovanje kegljačev

Na dvosteznem kegljišču so se štiri dni merili med seboj najboljši kegljači Litostroja. Stoštiriinštirideset mož, zbranih v 24 ekipah, se je borilo proti devetim kegljem. Ukrotiti in položiti vseh devet z enim lučajem je bila želja vsakega izmed njih.

Tekmovanja v disciplini borbenih iger so res borbeno. Odločajo: znanje, trenutna forma in živci. Bo ekipi Modelne mizarne I uspelo obdržati pokal, ki so si ga priborili na lanskem tekmovanju? ... Kdo bo zmagoval? ... Morda livarji? Materialni biro? ...

Po prvem dnevu tekmovanja je vodila livarna jeklene litine — rezultat 433 podrtih kegljev. Zadovoljni z doseženim rezultatom so nestrpno pričakovali nadaljevanje. Tudi drugi dan ni prinesel spremembe. Kegljjači livarne sive litine so podrti »samo« 402 keglja.

Tekmovanje je postajalo vse bolj zanimivo. Ugibanja o končnem zmagovalcu ter negotovost sta še bolj spodbujala tekmovalce. Vsak dober lučaj jih je razveseljeval in če kateremu ni »lauftalo«, je bilo tudi negodovanje in hude krvi. Spet dober lučaj in vrnila se je dobra volja in tekmovalni duh.

Po tretjem dnevu je še vedno vodila livarna jeklene litine I. Ekipa HS I je dosegla 400 kegljev.

Kegljjači livarne jeklene litine

Kdo bo zmagoval?

Četrti dan se je na kegljišču zbralo poleg tekmovalcev tudi precej navijačev. Ta dan so nastopila najboljša moštva. Ekipa oskrbovalnih obratov I. (ključavničarji) je na drugi stezi dosegla 262 kegljev, čaka jih še tekmo vanje na prvi stezi. Na kegljišču je postalo tiho, slišati je bilo le drsenje krogle in hrušč podira jočih se kegljev. Prvo mesto livarjev je bilo ogroženo in ...

463 podrtih kegljev! Navdušenje in čestitanje ter skrivni pogledi proti pokalu, ki je pripravljen čakal zmagovalca so napolnili kegljišče.

Lanskoletni zmagovalci so tekmovali zadnji. Na kegljaško stezo so prišli s težkim bremenom — favoriti. Samozavest in zaupanje v svoje znanje jih nista pustila na cedilu.

Šest mož se je borilo za enega in eden za šest. Kot pokošeni so padali keglji, krogla je vedno našla pravo pot. In rezultat — 468 zadetkov v črno. Ohranili so naslov sindikalnega prvaka Litostroja, iz rok predsednika sindi-

Sindikat je preko komisije za rekreacijo razpisal drugo medobratno srečanje v rekreacijskem smučanju. Vsi prijavljeni se niso pojavili na startu, čeprav je bil prevoz na Sorško planino brezplačen. Med tistimi, ki so nastopili, se je razvil zagrižen boj od prve panoge — skokov na 15-metrski skakalnici — pa preko teka na tri kilometre dolgi progi in še posebej v veleslalomu, ki je bil na sporedu zadnji. Saj pa je tudi bilo

naslovov, za katere se je vnel boj. Prvo, seveda, za najboljšo ekipo, drugo za »prvo smučko« tovarne in potem za najboljšo v vsaki panogi — ločeno za smučarje in začetnike pa še za procentualno najštevilnejšo udeležbo po podružnicah. Še nikoli se niso »čistokrvni alpinci« s tako ponižnostjo vrteli okrog »garaških prismsuknjencev« - tekačev, moledovali za tiste različne smole, paste in voske ter jih skrbno nanašali na svoje, z vsemi mogočimi umetnimi masami podkovane smuči, da ne bi »glajtalo«. In gotovo tudi tekači niso še nikdar tako kritično ocenjevali zvijugane proge za veleslalom in upanju, da bo šlo tudi brez robnikov in jih ne bo »vrglo ven«. Na simpatični skakalnici, ki so jo pridne roke spričo priganjajoče pomladi komaj še usposobile za tekmo vanje, pa bi bili tako vsi tekmovalci »najdaljši«, če bi »sneg bil trši in hitrejši« in zalet bolj strm ... Da, da, brez števila je teh »če« in »ko« — v športu — in v življenju ...

Lanski ekipe zmagovalci, člani sindikalne podružnice SN, so si srčno prizadevali, da bi prehodni pokal ponovno osvojili, toda izredna borbenost sicer maloštevilne ekipe OO I. je rodila največje presenečenje tekmo vanja: zmago nad favoriti iz SN in HS. Zmagovalcem naše posebne čestitke.

Tehnični rezultati

Skoki: 1. M. Klemen, SN; 2. R. Kos, SN; 3. E. Golob, OO I. in J. Klemenčič, HS.

Tek — skupina A: 1. M. Munih, PPB; 2. M. Zibert, HS; 3. S. Grošelj, HS.

Tek — skupina B: 1. O. Bolha, OO I.; 2. J. Klemenčič, HS; 3. E. Golob, OO I.

Veleslalom — skupina A: 1. A. Anžin, TKB; 2. T. Arhar, SN; 3. E. Golob, OO I.

Veleslalom — skupina B: 1. A. Kersnik, TKB in T. Potočnik, OO I.; 3. M. Vister, HS.

Ekipa: 1. OO I. (Bolha, Potočnik, Golob) 12, 2. SN (Klemen, Kos, Arhar, Šteblaj) 13, 3. HS (Klemenčič, Grošelj, Vister) 16,5, 4. DT (Čelik, Jankovič, Kovačič) 3,05 in 5. PPB (Munih, Harb, Erman) 32 točk.

Kombinacija: 1. E. Golob, OO I., 13,5 točke; 2. J. Klemenčič, HS, 14,5; 3. T. Arhar, SN, 17,5; 4. M. Čelik, DT, 22,5; 5. M. Klemen, SN, 24 točk.

Procentualno najštevilnejšo udeležbo je letos zabeležila sindikalna podružnica PPB.

Kaj nam je pokazalo to srečanje smučarjev na Sorški planini? Predvsem, da mladi radi smučajo in se pri tem ne plašijo slabega vremena. Tudi nekaj veteranaov je še zmeraj v borbeni formaciji tekmovalcev in neutrudnih tehničnih delavcev, medtem ko se drugi še vedno drže ob strani in se kar ne morejo odločiti, da bi s polnimi pljuči zajeli planinski zrak. Ta bi jim koristil, kakor je vsem, ki so se tisto nedeljo vračali veseli in kot prerojeni domov.

»Prav za rep smo še ujeli zimo,« je dejal vodja tekmo vanja Ludvik Šarf, ko sva se ločila.

»Da, da — zimo že, tistih, ki jim je taka rekreacija potrebna, pa — žal ne vseh,« sem ga dopolnil.

ETO

Planinci vabijo

Zvesti tradiciji bodo tudi v letošnji sezoni planinci priredili izlete v prelepo naravo. Morda bodo zaradi odprave tovarniških avtobusov ti izleti manj pestri, toda dobre volje na njih gotovo ne bo manjkalo.

Osrednji izlet sezone bo brez dvoma obisk Koroške z vzponom na Veliki Klek (Grossglockner) v dneh 4., 5. in 6. julija. Prijave zanj sprejema predsednik društva tov. Smerajc (tel. 452).

V juniju bomo šli v neznano. Kdo ve, kam bodo letos usmerili korake izletnikov hudomušni vodniki in kakšne orehe jim bodo pripravili za preganjanje dolgega časa med vožnjo proti cilju.

Program izletov obsega dalje obisk Julijcev (Mojstrovka—Sleme, Tamar—Kotovo sedlo), Karavanke (Golica, Valvazorjev dom—Stol), Kamniških (Velika planina, Grintovec) in še več zanimivih izletniških točk v bližnji okolici.

O vseh izletih bomo kolektiv obveščali po zvočniku in z obvestili na žigosnih urah.

Prepričani smo, da se bo krog stalnih udeležencev planinskih izletov letos še razširil, saj prav planinsko izletništvo štejejo med najcenejšo in vsaki starosti primerno obliko zdrave rekreacije.

Zato: nahrbtnik čez ramo in — s planinci veselo na izlet! ETO

Stanovanjska romanca

Veliko podjetje — veliki problemi. In to ne samo proizvodni, tehnološki, organizacijski in finančni, temveč v zelo veliki meri tudi kadrovski, socialni: človeški. Vsaka velika gospodarska organizacija, ki ima več tisoč zaposlenih, med takimi smo tudi mi, si mora nenehno beliti glavo, kje bo dobila potrebno število strokovnih sodelavcev in — kako jim bo omogočila delo v tovarni. Vožnja z avtobusi je ena rešitev: draga, toda žal neogibna. Stanovanja so boljša, hkrati pa neprimerno dražja rešitev, gledano vsaj s kratkoročnega gledišča, saj je sicer na daljši čas v resnici mnogo cenejša rešitev, hkrati pa bolj človeška in v vsakem pogledu bolj zaželena. Stanovanjski problem je torej tudi pri nas pereč, naravnost vpijoč. Rešiti ga ne more naša tovarna sama, na pomoč bi nujno morala priskočiti družba v celoti. Problemov je toliko in tako kričečih, da človeku onemli beseda. Zato smo sklenili tudi temu vprašanju ponovno posvetiti dolžno pozornost. V tej številki objavljamo najprej izvlečke iz poročila o stanovanjskih problemih, kot ga je za letno poročilo Kadrovskega sektorja pripravil vodja stanovanjskega oddelka Stane Troha.

V letu 1963 se stanovanjski problem ni izboljšal, temveč je postal še hujši. V tem letu nismo pridobili nobenega novega stanovanja. Uspelo nam je rešiti nekaj kritičnih problemov socialno ogroženih družin, vendar se vsak dan pojavljajo novi problemi z novo poročenimi stanovalkami z otroki, ki jim moramo nuditi vsaj začasni prostor.

Število prosilcev za zasilna stanovanja neprestano narašča, ODS PE pošilja delavce brez stanovanj na stanovanjski oddelke in socialno službo KS, da bi se tu rešili njihovih problemov, toda KS sam nima nobenega stanovanjskega fonda.

Problem se bo še zaostрил, če bomo kar naprej reševali stanovanjske težave tako, da bomo družine spravljali v zasilna stanovanja in v samske domove, saj tako izgublamo samska ležišča, ki jih nujno potrebujemo za absolvente IKŠ in za kvalificirane delavce.

Zelo pereč problem je Korotansko in Drabosnjakovo naselje. Ti naselji terjata vedno več sredstev za vzdrževanje. Še vedno ni urejena kanalizacija, greznice se napolnijo ob vsakem deževju. Barake so nujno potrebne popravila, spodnji deli trohnijske strehe puščajo, podi se vdirajo, urediti bo treba električno napeljavo.

V družinskih barakah prihaja do nasilnih vselitvev. V glavnem so to delavci iz drugih republik in ti z različnimi grožnjami onemogočajo pravilno reševanje stanovanjskega oddelka in skušajo z našim uslužbencem celo fizično obračunavati. Tako je na primer Derviša Velić nasilno vdrla v izpraznjeno sobo barake IŠ. Ko pa smo jo hoteli izseliti, je poklicala na pomoč svoje tovariše, ki so bili

že pripravljeni na reševanje tega vprašanja s fizično silo.

Položaj v samskih domovih z družinami in samskih stanovanjih je takle:

	družin	sam. ležišč	žen. ležišč
SD Vižmarje 206	54	43	—
SD II Djakovičeva 10	14	252	—
SD III Milčinskega	12	—	11
SD IV Djakovičeva 10	1	137	—
baraka IŠ	7	63	9
blok v Ljubeljski ulici	10 sob	11	20

NEKAJ ZANIMIVOSTI IZ TEH DOMOV

Dom v Vižmarjih je žalostnega videza. Stanovalci sami povzročajo nečistočo, ker ne upoštevajo hišnega reda. Hrano si sami pripravljajo, mečejo odpadke po tleh, umivalna korita so večkrat zamašena. V bližini doma pač ni nobene primerne menze, kjer bi se delavci lahko hranili in ti ho-

čejo čim več zasluzka poslati svojim družinam. Sobe so tudi preveč zasedene z ležišči, saj je res težko vzdrževati primeren red, če je v sobi 16 ali celo 27 stanovalcev. Tla so popolnoma uničena, med deskami so do 4 cm široke razpoke, kamor se nabira umazanija. Za manjša popravila pa se obračamo na naše delavnice v tovarni, a tu obležijo delovni nalogi tudi do šest mesecev in PE pra-

vijo, da morajo skrbeti v prvi vrsti za proizvodnjo.

Samski dom II na Djakovičevi ulici ima svoj svet stanovalcev, ki pa tudi ne opravlja svojih nalog, kot bi bilo zaželeno, oziroma je celo otežkočalo delo stanovanjskega oddelka. Predsednik sveta je na primer dovoljeval nekaterim stanovalcem, da so imeli obiske tudi čez noč. Ze podnevi pride tudi do 80 obiskov dnevno in se nekateri obiskovalci, v glavnem ženskega spola, zadržujejo tudi po ves dan. Tu se kopljejo, perejo perilo, kuhajo in sploh nemoteno gopodarijo. Ostali stanovalci s tem pač ne morejo biti zadovoljni. Ni redek primer, da pride dekleta na obisk k prijatelju, leže v posteljo, ostala dva stanovalca pa morata zapustiti sobo za vse popoldne.

Za razna popravila smo lani izdali veliko denarja, saj se dela škoda na vodovodnih instalacijah, zamašenih školjkah itd.

Podoben položaj je tudi v drugih domovih. Prenovevati prihajajo tuji ljudje, znanci stanovalcev. Pravega reda pa ne moremo uvesti, ker je za vsak primer potreben disciplinski postopek, ki je zelo dolgotrajen in praktično neučinkovit: zaslišanje, pisanje zapisnikov, razpravljanje, pisanje, pritožbe, spet razpravljanje. Cele gore papirja, celi dnevi in tedni izgubljenega časa. Na koncu se iz vsega rodi ponižen opomin.

To je bilo le nekaj zunanjih podatkov o stanju v naših domovih, vsa resnica pa je še precej bolj slikovita.

Plenum poslovno-tehničnega sodelovanja med Metalno, Strojno tovarno in Litostrojem v Trbovljah

Težave in čari odpreme

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

2. Projektant in konstrukter pa včasih pozabita na širino železniških profilov. Kako naj potem pošljemo na pot preširoko opremo?

3. Ne dobimo tujih kamionov za prevoz, zlasti ne za Reko, kjer morajo večkrat v pristanišču čakati cele dneve, da jih raztovorijo.

4. Vagoni — posebno specialni nam niso pravočasno dostavljeni, ker jih enostavno ni zadosti na razpolago.

5. Potrebovali bi svojo ranžirno lokomotivo. Naš ranžirni Dieslov stroj se večkrat pokvari.

6. Embalaža je iz vlažnega, še nepresušenega lesa in se zato krči. To je posebno nerodno pri prekomorskih prevozih, kjer mora biti blago po predpisih embalirano v zaboj iz ladijskega poda.

7. Velike težave imamo s skladiščem. V pločevinarni nimamo svojega prostora niti žerjava. Naše blago leži na šestih različnih krajih po tovarni. Položaj se bo popravil spomladi, ko bomo dobili svoje skladišče, žal pa verjetno do tedaj ne bo nared tudi žerjav.

— Transport opreme ni turističen izlet; kateri je bil doslej najtežji?

To je bilo leta 1959, ko smo peljali v Nikšić žerjavne mačke. 4 tovornjaki s prikolicami in en solo kamion, cel konvoj, Ljubljana—Reka—Senj—Knin. Tu smo ponóči zadeli ob železniški podvoz, se zagostili in tako je bila cesta zaprta vso noč. Pritekla je prometna milica iz Šibenika.

Pri Omišu pod Splitom smo morali čez naraslo Cetino. Most se je vidno upogibal pod preveliko težo in voda je drla komaj meter pod mostom. S strahom sem pogledoval, srce mi je zastajalo. Nazadnje so jo pogumni šoferji vendarle izvozili. Globok vzdih olajšanja se nam je vsem izvil iz srca. Prižgali smo si spet cigarete in naprej.

Pri Podgori — tudi v Dalmaciji smo prišli na tako ozek pas ceste, da z našimi tovornjaki pač ne bi prišli skoz. Šlo je za 30 cm. Ni kazalo drugega, kakor da smo izsekali vogal hiše in si tako priborili potreben prostor. Lastnik hiše je zahteval 60.000 din odškodnine. Toda krajevni organi milice so nam povedali, da je ta hiša že tako namenjena za rušenje. Nazadnje se je zadovoljil s tremi tisočaki.

Slednjič smo naleteli še pri Dubrovniku na prenizek železniški podvoz in bilo je treba blago pretovarjati.

— Ste doživeli še kakšno tako veliko predstavo?

Da, še enkrat je bilo treba iti dol v Črno goru. Po prejšnji poti nismo hoteli več, smo jo imeli v predobrem spominu. Izbrali smo varianto čez Sarajevo. Pozanimali smo se pri cestni upravi, toda nismo mogli zvedeti nič posebnega,

nimajo podatkov. Šli smo torej spet več ali manj na slepo. Avtostrada Zagreb—Beograd je še kar lepa, čeprav morda ne idealna. Seveda če se voziš s Taunusom. Čisto drugače pa je pri prevažanju težkih in velikih predmetov, to je čisto drugače. Mi smo tedaj imeli meglo, gosto meglo, poledico. Vozili smo počasi, skoraj korakoma, šoferjeve oči so tipale skozi črno temo, lovile obrise obcestnih smernikov. Zaman, bili smo zaviti v neprobojno, grozečo, morilsko meglo. Od časa do časa smo s strahom zagledali smernik na levi strani ceste. Torej smo v resnici tavalili sem in tja po cesti in s pridržanim dihom pričakovali, kdaj bomo trčili ob kako naproti prihajajoče vozilo. To ni bila več vožnja, bila je igra z življenjem. Poiskali smo, oziroma boljše otipali nekakšen odcep s ceste, se umaknili na varno in tam počakali dneva in boljšega vremena.

Tam nekje v Bosni smo zopet naleteli na prenizek železniški podvoz. Ustavili smo, gledali, opa-

zovali, merili. Šlo je za 30 cm. Kaj storiti? Nekaj je pač treba narediti. Tu ne pomaga zdihovanje ne zaležajo kletvice. Morali smo enostavno izkopati cesto za 40 cm, da smo napravili globlje kolesnice za avtomobile.

— In ste že napravili kakšno škodo pri transportu?

Ne, doslej še ne, vsaj mi ne. Tuji špediterji so pač povzročili že nekaj havarij. V ostalem pa je tovor zavarovan, razen če ne presega določenih profilov.

— Občutite pri svojem delu le kako zadovoljstvo?

Seveda, vsekakor. Po vsakem transportu, za katerega izvem, da se je srečno končal, me obide prijetno zadovoljstvo, poležeta se skrb in nemir. Čeprav imamo veliko opravka s formularji, je naše delo vse prej kot uradniško. Ni suho in šablonsko, vsak dan je treba reševati drugačne naloge, poiskati nove rešitve, to so vsakodnevne težave in čari našega dela.

Litostroj pomaga pri zdravljenju Blejskega jezera

Predzadnji dan aprila so na Bledu slovesno odprli novo napravo za sanacijo jezera in so tako tudi s tem dogodkom proslavili prvi maj. Ker je naše podjetje dobavilo vso glavno strojno opremo, naj povemo o tem nekoliko več besed.

Znano je, da se Blejsko jezero, kot mnoga druga alpska jezera, že dolga desetletja stara, to je da trpi na pomanjkanju kisika, ker ima preslaboten dotok sveže vode in ga zastrupljajo trohneče usedline na dnu. Dolgoletne študije so pokazale, da bodo jezero najlaže ozdravili s tem, da speljejo nekaj vode iz bistre Radovne v jezero, saj teče ta potok komaj nekaj kilometrov stran mimo jezera. Tako je dobil Zavod za vodno gospodarstvo SRS od radovljiške občine odgovorno nalogo, da pripravi potrebne projekte.

Po natančnih modelnih poizkusih v vodogradbenem laboratoriju, kjer so ustvarili celotno jezero z dotokom v pomanjšanem merilu, je bilo ugotovljeno, kako je treba vodni dotok usmeriti v jezero, da ga bo sveža voda vsega prečistila, dalje kolikšen dotok je za to potreben in tudi mnoga druga vprašanja so našla rešitev v laboratorijih.

Razpoložljiva vodna količina v Radovni pa se spreminja, kajti elektrarna v Zasipu dopušča odjem vode le takrat, kadar je zanj njo vode preveč. Zato je bilo treba pričakovati, da bo teklo po vodni cevi v jezero včasih več, včasih pa tako malo vode, da cevi ne bi povsem napolnila, kar

pa bi povzročilo neznosne šume, nedopustne za turistični kraj. Treba je bilo torej najti tak način regulacije dotoka, ki bi pri manjši vodni količini avtomatično zožil ustje iztočnega zasuna ob jezeru, tako da bi cev ostala vedno napolnjena in brez šumov. Pri tej nalogi so izdatno sodelovali tudi strokovnjaki Litostroja in je naše podjetje pozneje dobilo tudi naročilo za dobavo te strojne opreme. Na omenjeni otvoritvi je bilo poudarjeno, da je ta regulacija kakor tudi celoten dovodni sistem uspešno prestal prvi poizkusni pogon, čeprav pomeni novost v svetovnem merilu.

Seveda bo treba še nekaj časa poizkusno obratovati, da se celoten sistem pravilno uravna in da se pridobe obratovne izkušnje. Ne moremo se sicer spuščati v presojo, ali bo z dovajanjem sveže vode v jezero ustrezno vsem zahtevam njegove sanacije in drugim letoviškim potrebam, vendar smemo upravičeno pričakovati, da bomo naš alpski biser zdržali iz smrtne odrevenelosti in se pridružujemo besedam, izrečenim na otvoritveni proslavi, da je namreč v gibanju življenje, v mirovanju pa odmiranje.

Inž. Vlado Jordan

Zanima vas...

PRIŠLI

Franc Ambrožič, Anika Bedenkovič, Alojz Debenjak, Miroslav Dimnik, Marjan Ercegovič, Jože Gole, Gruden Anton, Dragomir Hribernik, Jože Hudjara, Anton Jakšič, Mirko Karakaš, Egidij Kmetič, Jože Kolomančič, Stanko Lipičnik, Zivoje Manojlovič, Anton Marovt, Salko Merzič, Zivojin Milič, Radomir Milič, Karol Mlakar, Jože Mohorko, Anton Muka, Katarina Nartnik, Martin Petrovič, Vinko Peterlin, Peter Prezelj, Roza Pungaršek, Djuro Ramač, Jože Rozman, Jože Ržen, Alojz Setnikar, Svetislav Stanojevič, Miroslav Stančič, Julij Skerelj, Rudi Terčelj, Stanislav Vrečar, Frančiška Zidar, Miha Zotlar, Jože Zorčič.

ODŠLI

Ludvik Albina, Stefanija Albert, Davorin Baš, Julij Blatnik, Stanislav Božič, Roman Brzin, Viktor Candellari, Valentin Ceplak, Ivan Dolensek, Herbert Erker, Aleksander Fišter, Slobodan Firulović, Dragutin Ganculič, Franc Gerjol, Franc Gli-var, Anton Golob, Ivan Granda, Anton Hočevar, Božidar Hočevar, Veli-mir Ilić, Maksimilijan Ilić, Maksimilijan Jaklič, Miroslav Jablan, Andrej Jelenc, Pavel Jelenc, Andrej Jerman, Silvester Kastelic, Matija Jeretina, Milenko Katanič, Milena Karun, Vasilj Kdrev, Marija Kerne, Bojan Kerne, Stanislav Konte, Mirko Kostič, Anton Kralj, Jože Laslo, Milan Lesjak, Jože Levstec, Franc Marolt, Milovan Marković, Mirko Marković, Avgust Mencinger, Anton Mehak, Leopold

Medved, Venčeslav Mikuž, Anton Mlakar, Jože Mrak, Anton Novak, Franc Opravž, Ana Pečar, Anton Pečjak, Franc Potočnik, Branko Popovič, Drago Pauč, Jože Pusovnik, Franc Pugelj, Drago Radič, Stanislav Ramovž, Feliks Ramovž, Vlado Rogič, Janez Rus, Jakob Sanda, Marjan Sešek, Karol Simonišek, Lucijan Skok, Janez Sladič, Franc Slapnik, Nikola Sovilj, Dragan Srbič, Ivan Stadler, Jožica Strnad, Andrej Strišnik, Dušan Surdulović, Jože Skulj, Anton Stebih, Jože Taši, Franc Tratar, Janez Trpin, Alojz Traven, Ranko Trifunović, Andrej Urnankar, Vekoslav Verdel, Anton Vidmar, Franc Znidaršič, Anton Zugelj, Jože Zvelec.

OJ TA VOJAŠKI BOBEN...

Iz Bjelovara je pisal Martin Nemanjč, ki se nam zahvaljuje za prejete številke časopisa in pozdravlja celotni kolektiv, zlasti še delavce talnega transporta.

Iz Zadra se je oglasil Janez Zakrajšek, ki želi našim tovarnim mnogo uspehov, še posebej pa ekonomski enoti OO — strojni oddelku.

Iz Pule je pisal Miha Sušnik, ki se nam je potožil, da v vojski čedalje bolj zgublja stik s tovarno, zato lepo prosi, da mu pošljamo časopis.

Iz Bukovca se je oglasil Stane Kocjan, ki nam želi mnogo uspehov pri urejanju »tako priljubljenega časopisa, kot je Litostroj«. Lepo pozdravlja energetske obrate.

Albin Kocjančič služi vojaški rok v Bitolju. Pozdravlja ves kolektiv, zlasti pa obrat elektromontaže.

Najboljši športniki

MARIJAN MAČEK, strojni tehnik, sedaj predavatelj na ICL, doma iz Žirov, star 28 let, 12 let v Litostroju, samski. Bil je petkrat državni prvak v srednji

kategoriji, enkrat absolutni prvak Jugoslavije.

Koliko je star judo pri nas? Pri nas kakih 10 let, na Japon-skem blizu 100 let.

Kdo ga je k nam pripeljal?

Judo so začeli uvajati študent-je Olimpije.

Judo je surov šport, podobno kot boks ali rokoborba?

Ni res, vsak šport je lahko surov ali pa lep, glede na to pač, kako se spoštujejo pravila fair playa.

Judo je nevaren šport, malo nerodno padeš in si zlomiš hrbtenico?

Se ne strinjam, meni se ni še nikoli nič zgodilo. Košarka, nogomet ali smučanje so na primer bolj nevarni športi.

Kakšno korist ima človek od juda?

Velike in nedvomne koristi: krepki vse fizične sposobnosti, ostri refleksi, krepki mišični sistem, razvija brzino in elastičnost in ugodno vpliva na oblikovanje značaja. Ni mi žal za nobeno uro, ki sem jo prebil pri judu. Zelo koristen je zlasti v primeru samoobrambe.

Koliko je danes pri nas judoistov?

Pri nas je danes kakih 15 judo-klubov in okoli 2.000 judoistov.

Kakšna je idealna starost za ta šport?

Med 25. in 30. letom, če si začel trenirati že vsaj s petnajstim letom.

No, in kaj je z vami: ali ste že spravili kolajne v omarico, belo obleko v naftalin in začeli igrati »marijanco«?

Ne. Januarja sem se vrnil iz vojske. Ze tam sem bil instruktor, sedaj spet nameravam redno trenirati za nastope, kasneje pa se nameravam posvetiti vzgoji mladih rodov.

Ali ni običajno tako, da so slabi študentje dobri športniki in narobe?

Ni nujno, to je le tedaj, če zaradi športa zanemarjaš učenje, ali

ali pa šport zaradi učenja. Jaz sem pred leti recimo po osem ur delal v tovarni, popoldne sem hodil na Tehniško srednjo, zvečer pa treniral judo in sem končno vse kar v redu opravil. Res pa je, da sem na TSS z lahkoto študiral, ker sem prej na naši Industrijski šoli dobil tako solidno podlago.

Sport sprosti mišice in odpira človeku meje, jih je tudi vam?

Da, kot športnik sem videl res precej sveta, ne samo po Jugoslaviji, obredli smo skoro vse evropske države in sem tako videl res veliko krajev.

Je šlo vedno kot po maslu?

Ne, včasih tudi »po pesku«. Mesece in mesece se recimo pripravljaj, potem se pa tik pred nastopom na državnem prvenstvu udariš na prst in adijo prvenstvo. Ali pa se vestno pripraviš na tekmo v inozemstvu, veseliš potovanja, že prideš na postajo, se hočeš uvesti na vlak — pa ne moreš odpotovati, ker vize niso prišle.

Ste bili veseli svojih zmag?

Vesel, ne tajim, toda vedno sem bil še bolj vesel zmag, kjer smo uspevali kot ekipa.

Ste zdravi, dobro spite?

Popolnoma zdrav, najbrž po za-
slugi športa, spim v redu.

Zabava?

Največ kino.

MIHA MUNIH, metalurški tehnik, absolvent naše IKS, doma iz Ljubljane, 9 let v Litostroju, 27 let star, poročen, ima dva otroka, zaposlen kot tehnolog v

Prodaji ulitkov, PPB. Najboljši smučar v Litostroju, član smučarskega kluba Enotnost, nekoč član mladinske reprezentance Jugoslavije, eden najvidnejših smučarjev tudi med seniorji.

Vaš zadnji uspeh?

Letos sem v Ravnah dosegel šesto mesto v teku na 30 km.

Z lahkoto?

Ne, s težavo, prigarano. Reprezentanti morajo imeti veliko in več časa za trening. Če pa živiš v mestu, če hočeš službo v redu

opravljati in če si končno še poročen, potem je res malo prilike za zadosten trening.

Slovenci smo v zadnjih po-
vojnih letih izgubili primat
že v celi vrsti športov: v pla-
vanju komaj malo pomenimo
in že celo v smučanju, ki je
bil že po tradiciji »slovenski
šport«, se vedno uspešneje
uveljavljajo zastopniki iz
južnih republik. Zakaj?

Da, na jugu nudijo tekmoval-
cem več možnosti in tamkajšnji
športniki zelo hitro napredujejo.
Zlasti mladi so se uspešno uve-
ljavili in so nas dejansko že pre-
hiteli.

Ali razvoj civilizacije, tehni-
ke pozitivno vpliva na razvoj
športa?

Z avtom danes lahko pripelješ
celo družino na smučišče, z vzpe-
njačo se potegneš visoko med go-
re. Kdor želi in more, se lahko
isti dan dopoldne smuča visoko
v planinah, še isto popoldne pa
lahko plava v morju. Za široke
množice postajajo športi na te-
renu vsekakor vedno bolj dostop-
ni, tekmovalcem pa so take mož-
nosti prej v nevarnost, ker jih po-
lenijo.

Kakšen šport bi privoščili
svojim otrokom?

Teka vsekakor ne, je pregara-
ški. Hčerki bi želel umetno drsa-
nje, sinu slalom, od nebelih špor-
tov pa ping pong in orodno te-
lovadbo.

Katere panoge športa so vam
poleg smučanja najbolj všeč?

Lepe so športne igre, kjer pri-
haja do izraza občutek za kolek-
tiv, pravo tovarništvo.

Ste doživeli kakšno nesrečo
pri športu?

Še ne. Šport mi je v celoti sa-
mo koristil, saj lažje napore z
lahkoto premagujem.

Kateri so najbolj športni na-
rodi na svetu?

Po mojem mnenju severnjaki.
Finci, Švedi, Norvežani so vsi

FRANC MATUL
delovodja strugarjev SN, zapo-
slen že 42 let, brez vajenske do-
be, v Litostroju že od prvega za-
četka.

Srečal sem ga na kadrovskem
sektorju, ko je ognjevitno zahte-
val, naj bi spet vzpostavili avto-
busno zvezo za zadnje vasi v Sol-
čavski dolini, ker ima od tam tri
dobre strugarje. Mojster, ki se zna
in hoče potegniti za svoje ljudi,
mojster, ki ima rad svoje ljudi
in ki ga imajo oni radi.

Pravijo, da ste eden naj-
boljših mojstrov v tovarni.

Bežite, bežite. Jaz sploh nisem
mojster, če bi bilo po moje, bi bil
še vedno pri stružnici.

Imate veliko konfliktov, s
sodelavci?

Nobenih konfliktov nimam, mo-
rebitne nesporazume rešujem z
vsakim na samem. Treba je ljudi
poznati in jim skušati ustreči, če

odlični športniki, od južnjakov pa
Italijani.

Kakšen zanimiv dogodek?

Letos sem v Italiji na tekmo-
vanju ostal brez para. Dobil
sem italijanskega tovariša. Bi-
lo je prav posebno tekmovalje
saj si nekaj časa tekel po ravnem,
potem se vzpenjal v hrib, nato se
navezal na vrh s tovarišem v na-
vezi, plezal po steni navzgor, se
z vrha po zadnjici podričal na-
vzdol, spet navezal smučke itd.
To je bila res prava serija za-
nimivih terenskih preizkušenj.

JOŽE JURETIČ, strojni klju-
čavničar, sedaj zaposlen v kon-
troli TKB, v SN, 24 let star,
končal našo IKS in od tedaj 6
let v službi. Od vseh naših špor-
tnikov je dosegel nedvomno naj-
večje uspehe. Kot dvigalec uteži
je vsako leto republiški prvak,
trikrat državni prvak v peresni
teži, enkrat državni prvak v ban-
tam kategoriji. Stanuje pri našem
predsedniku DS Milanu Vidmarju.

Uživete v bolniški, kaj?

Oh, to pa ne. To nedeljo bo
državno prvenstvo in ne bom mo-
gel nastopiti, konec meseca bo
mednarodno tekmovalje za Do-
navski pokal, jaz pa doma. Uh,
grozno.

Ste dosegli v športu kakšne
pomembne uspehe?

Ja, no, 15 krat sem zrušil dr-
žavni rekord v peresni teži.

In koliko ste največ vzdignili?

327 kg (dvig, poteg, sunek).

Dvigajte tudi dekleta?

Ne, ni časa.

Imate dekleta?

Ne, ni časa.

Koliko časa trenirate vsak
dan?

Vsaj 2—3 ure na dan. Dvakrat
na teden pa vstanem ob pol petih
zjutraj, tečem eno uro v hrib, da
si ustvarim vsestransko kondi-
cijo. Dopolnilni športi, zlasti atle-
tika, so neogibno potrebni vsake-
mu resnemu športniku.

Imate razširjeno srce?

Ne, pri zdravniškem pregledu
ugotavljajo, da je tudi pulz pre-
senetljivo normalen. Po 200 poč-
pih znaša komaj 60.

Ste nastopali tudi zunaj?

V Avstriji, Nemčiji, Bolgariji.
Če bo sreča, bom julija sodeloval
na evropskem prvenstvu v Mo-
skvi.

Ste že dobili kilo, ko dvi-
gate tako težo?

Ne, niti jaz niti drugi. Dvigalec
ima trebušne mišice tako krepke,
da ne more dobiti kile.

Kot odlični športnik dobiva-
te podporo?

Samo hranarino pred večjimi
tekmovalji, da si izboljšam hra-
no.

Kaj jeste?

Najrajši govedino in solato.

Pijete in kadite?

Niti — niti.

Imate skrbi in težave?

Ne vem, menda nobenih.

Ste pri tekmah nervozni?

Ja, sem, saj je vsakdo.

Vaša največja želja?

Ne vem, jih je veliko.

Igrate na športno stavo?

Ne, nimam sreče.

Ste bili kdaj hudo razočara-
ni?

Ne.

Ste zadovoljni z delom v
službi?

Sem.

Je lažje dvigati uteži ali živ-
ljenjski standard?

Uteži, ha, ha, ha. To je mnogo
lažje.

Še eden najvestnejših

Kakor si bomo postlali...

Delavski sveti proizvodnih enot in sektorjev so že dobili v diskusi-
jo načela, po katerih naj bi bil spremenjen veljavni pravilnik o
delitvi osebnih dohodkov, ki ga je delavski svet sprejel decembra
1961. Kaj je bistvo nameranih sprememb?

Kot rdeča nit se že v pravilniku
o delitvi osebnih dohodkov iz leta
1961 vleče misel, naj bo vsak naš
delavec nagrajen za svoje delo
čimbolj v skladu s svojimi last-
nimi prizadevanji pri delu, seveda
tudi v skladu z uspehi gospodar-
jenja določenega kolektiva, proiz-
vodne enote, sektorja oziroma ce-
lotnega podjetja. V ta namen smo
izdelali sistem norm in katalog
dela. Za merjenje učinka vsakega
posameznega delavca pa sistem
instrumentov, po katerih naj bi se
meril uspeh gospodarjenja proiz-

vodnih enot, sektorjev in celotne-
ga podjetja. Vsem nam je bolj ali
manj znano, kako je potekal obra-
čun osebnih dohodkov po tako
sestavljenem sistemu obračuna.
Kot vsaka stvar, ki je nova, pa
je imel tudi ta sistem določene
hibe in napake. Predvsem je imel
eno, in to zelo veliko napako; pri
izračunavanju uspeha ali neuspe-
ha gospodarjenja ni jemal v po-
štev stroškov za material, temveč
le tako imenovane režijske stro-
ške, ki pa pomenijo le manjši del
stroškov.

(Nadaljevanje prihodnjic)

se le da. Poznam vse slabosti in
odlike svojih ljudi.

Je boljša ostra ali pomirja-
joča metoda?

Na vsak način je treba delati
z ljudmi zlepa.

Kdo naj popusti: vi ali de-
lavec, njegove zahteve ali ko-
risti proizvodnje?

Če se da, popustim jaz, toda ne
na škodo proizvodnje.

Je lahko vaš delavec prav
tako dober strugar kot vi?

Zakaj pa ne. Vsakomur rad pri-
znam znanje in sposobnosti.

Kako je bilo pa s tisto na-
grado na stružnico?

No, na tisti stružnici sem delal
že odkar je bila kupljena, to je 19
let, brez vsakega remonta ali ge-
neralne. Ko so naši inženirji to
videli, so sporočili proizvajalcu
V. D. F. Behringer v Göppingen
(Z. Nemčija), da dela v naši tovar-
ni stružnica že toliko let brez po-
pravila. Njihov zastopnik je pri-
šel, ugotovil, da je res na stroju še
originalna plomba. Predlagal mi
je, naj si izberem nagrado za vest-
no vzdrževanje stroja: pralni
stroj, frižider, zlato uro ali tele-
vizor. No, izbral sem si televizijo.
Tega je že štiri leta in tista stru-
žnica še vedno nemoteno teče.

Ali so današnji delavci ravo-
no tako vestni kot tisti pred
vojno?

Odkrito povedano: ne. Vsaj za
večino to velja. Pred vojno smo
bili v neprestani nevarnosti za
kruh in smo morali presneto
vestno delati, da se nismo znašli
na cesti. Danes pa lahko dela de-
lavec nevestno, lahko ga zaradi
nevestnosti, neznanja, izmeta od-
pustijo, pa se ti bo veselo nasme-
jal, požvižgal, šel drugam in do-
bil boljšo plačo. Premalo je brez-
poselnih, to je. Grdo povedano,
toda resnično.

Pripombe, želje?

Orodja imamo odločno prema-
lo. Stroji ustrezajo za eno vrsto
proizvodnje, za drugo ne, potem
tista večna pesem: preizkusi pla-
če. Organizacija ni najboljša.
Eno samo brusilnico imamo za
vidija nože in tako se zgodi, da
zjutraj čakajo na brušenje cele
vrste, kot med vojsko za meso.

To so ti naši Matuli, Trobci, Pi-
rihi, Mihevi in Purnati: vestni,
z visokim čutom odgovornosti,
predani delu, čustveno in poklic-
no navezani na tovarno, skoro
poročeni z njo, stari po izkušnjah,
mladi po srcu, krmarji obratov-
nih ladij, kroglični ležaji naše
proizvodnje. Zahvaljujemo se jim
za ves trud in pozornost in jim
želimo še dolga leta enakih uspe-
hov. Enako velja tudi za vse ti-
ste, ki jih nismo navedli, pa ravo-
no tako zaslužijo priznanje. Tisti
vestni žerjavovodje, ki že vsa le-
ta požrtvovalno opravljajo svoje
delo, niso nikoli imeli nesreče,
niso prihajali okajeni na delo, ni-
so delali »plavih«. Tisti naši črni
železarji, ki v metalurških obra-
tih delajo v tako težavnih prili-
kah, požirajo prah, trpijo vročino
in so osnovni nosilci naše pro-
izvodnje. Tisti brusilci, ki v prahu
in ropotu obdelujejo surove od-
litke, pa strugarji, rezkalci, klju-
čavničarji, livarji, mizarji, itd.,
ki vsak po svoje prispevajo k
skupnim naporom, pa še mnogi
drugi v računovodstvu, menzi,
prodaji in drugod. Mnogi med
njimi bi zaslužili priznanje, na-
grado, odlikovanje, pa se jih mor-
da ne spomnimo, ker nam vsak-
danje skrbi za proizvodnjo izčr-
pajo vso pozornost. Naj torej da-
nes vsem tem zakličemo: ostani-
te nam zdravi, vestni in prisrčni
hvala za ves trud.

Mirko Hrovat

Tehniške novice

Planirana gradnja treh hidrocentral v Vietnamu

15. januarja je pričela delovati hidrocentrala na reki Pa-Nhim, 260 kilometrov od Saigona. Zgrajen je že prvi del z dvema generatorjema s kapaciteto 42.000 kW, vod visoke napetosti 230 kW do

Thu-Duca pri Saigonu in trafo-postaja. Stroški znašajo 44,5 milijona dolarjev.

Začeli so graditi že drugi del, ki bo imel enako kapaciteto. Predvidena je skupna kapaciteta 500.000 kW. Nalogo za izgradnjo drugega daljnovoda visoke napetosti od centrale do Can Ranhca (globokega zaščitene zaliva) in za proučevanje možnosti, da bi tam zgradili pristanišče in postavili industrijske objekte, so zapuili neki inozemski firmi.

Jez je zgrajen tako, da je natusih 3,6 milijona kubičnih metrov zemlje, akumulira pa se 165 milijonov kubičnih metrov vode. Akumulacijsko jezero naj bi rabilo hkrati tudi za namakanje 20.000 hektarov riževih polj. Pričeli so že s pripravljalnimi deli za ta projekt.

Računajo, da bo Saigon s svojo okolico pri letnem naraščanju prebivalstva za 7,5 odstotka porabil leta 1967 več kot milijardo kilovatnih ur električne energije. Direkcija za raziskovanje in izgradnjo pripravlja načrte za nadaljnje tri hidroenergetske projekte.

TEHNIČIUM PREPREČUJE RJAVENJE

Skupina ameriških kemikov trdi, da bi kemijski element, ki se v prostem stanju dobi v naravi samo na zvezdah, lahko preprečeval rjavenje. Gre za element tehnicium, ki ga na zemlji v prostem stanju ni. Slabe koncentracije tega elementa kažejo določena antikorozijska svojstva. Na zemlji se dobi ta element samo iz ostankov goriv nuklearnih reaktorjev. Merjenja radiacije na raznih oddaljenih zvezdah kažejo, da je na njih tehnicium v prostem stanju. Domnevajo, da nastaja ta element na zvezdah zaradi pojavov, ki so podobni procesom v nuklearnih reaktorjih. Kemiki pravijo, da je celotna zaloga tehniciuma na zemlji do nedavna znašala le nekoliko gramov. Domnevajo pa, da bodo s pomočjo novih metod pridobivanja tega elementa povečali zaloge in zmanjšali stroške.

Naročila za

LJUBLJANSKI DNEVNIK

(športni, nedeljski in dnevni) sprejemamo med odmorom na telefon 582.

ODDAJNIK NA MORJU

V Združenih državah Amerike so sestavili majhen radijski oddajnik, ki prične delovati šele takrat, ko suho baterijo potopimo v morsko vodo. Zelo lahko koristi za oddajanje klicov na pomoč v primeru nesreče na morju, ki se lahko pripeti avionu ali manjši ladji. Oddajnik oddaja na mednarodni frekvenci 500 kHz, ki je rezervirana za službo prve pomoči pri pomorskih nesrečah.

Baterija se v glavnem sestoji iz magnezijeve plošče, ki leži med dvema ploščama iz niklja. Potapljanje v morsko vodo sproži elektrokemijsko reakcijo, ki ustvarja dovolj električne energije za pogon oddajnika. Domet oddajnika je odvisen od dolžine antene.

Fotografija z infrardečimi žarki

Ta slika je bila posneta v popolnoma temnem prostoru. Na fotografski plošči se pokažejo le sledovi toplote, ki jo oddaja objekt. Toplejši deli se pokažejo

tako kot bolj svetli (pipa, obraz), medtem ko ostanejo bolj temni vsi tisti deli, ki so hladnejši (lasje, rob ušes, prsti na roki, lasje in očala).

ČEŠKA DIESLOVA ELEKTRIČNA CENTRALA ZA KAMBODŽO

Češkoslovaško zunanjetrgovinsko podjetje Strojexport je prodalo Kambodži Dieslovo električno centralo s kapaciteto 2560 kW. Centrala bo proizvajala električno energijo za osvetljevanje glavnega mesta Pnom Penha. Sestoji se iz treh generatorjev s kapaciteto 860 kW, ki jih poganja šest motorjev Škoda z močjo 1000 KM in 370 obrati v minuti.

AMATERSKI TELESKOP

Veliko ljudi je 30. decembra lani opazovalo v Washingtonu, kako Zemljina senca prekriva Mesec. Večina teh opazovalcev so bili astronomi, ki so ta pojav opazovali v znanstvenih observatorijih s pomočjo preciznih teleskopov. Eden med njimi pa je bil amater, ki je opazoval in prvič tudi fotografiral mrk s pomočjo opreme, ki jo je sam naredil.

Ta amater je bil 19-letni mladenič, ki je pravkar dokončal svoj teleskop na dvorišču domače hiše. S sestavljanjem tri metre visokega in 180 kg težkega instrumenta je pričel, ko je od svojih staršev dobil ogledalo s premerom 30 cm. Ko ga je zgledil, je naredil teleskop in mu dodal fotografsko kamero, s pomočjo katere je posnel vrsto fotografij od začetka do popolnega mrka.

Miniaturno komunikacijsko sredstvo

Nedavno izpopolnjena naprava za vzdrževanje komunikacij v vesolju je sposobna, da odkrije in okrepi svetlobne signale, slabše ob milijardinke vata. Domnevajo, da bo ta mali detektor-oddajalec stokrat povečal sposobnost vesoljskih komunikacijskih sistemov, da love usmerjene signale oddajnikov svetlobnih valov, ki so oddaljeni več milijonov kilometrov.

Ta naprava je v bistvu elektronsko oko, občutljivo tudi za najslabotnejšo svetlobo. Ker njen premer ni večji od 3 do 4 mm, bi

ZAVAROVANO SEME

Kadar se boje hudega mraza, sovjetski agronomi zavarujejo seme z voščeno oblogo, da bi v zemlji ne zmrznilo. Tako žito je varno ne samo pred mrazom, temveč tudi pred mikrobi, kljub temu pa lahko vendar nemoteno vzklije.

lahko postala glavni sestavni del vesoljskega komunikacijskega sprejemnika, ki ne bi bil večji od škatle vžgalice. Izumitelj meni, da bi izpopolnjen model te naprave, ki je dobila ime fotoparametrna dioda, lahko odkril in okreplil signale, ki jih pošiljajo skozi vesoljski prostor s svetlobno močjo enega kvintilijona vata. Kvintilijon je število z eno enoto, za katero je osemnajst ničel. Odkrivanje tako infinitesimalno majhne količine svetlobe lahko primerjamo z nekom, ki bi z meseca lahko videl svetlobo žarnice na zemlji, ki ne bi bila močnejša od 400 vatov.

Ta iznajdba ima tako širok obseg frekvence, da lahko lovi in okrepi nizkofrekventne signale in visokofrekventne mikrovalove radijskih signalov. Ob preizkusih se je pokazalo, da lahko izkoristi svetlobne signale, ki so naredili milijone kilometrov dolgo pot v vesolju.

Vsak šesti človek bi lahko bral s prsti

Pred meseci smo brali v časnikih o Rozi Kuleskovi (SZ), ki zna brati s prsti: z zaprtimi očmi prepozna osebo na fotografiji, razpozna barve itd. Seveda so ji zdravniki posvetili posebno pozornost, da bi razložili ta nenavadni pojav. Mislijo, da ima Roza na prstih tudi nekakšne sprejemne celice, ki delujejo podobno kot zenica v očesu. Odkrili so,

Foto Tone Erman: Po grebenu

Nova vrsta industrijskih diamantov

Nova snov, ki so jo proizvedli v ZDA pod imenom borazon, bo morda zaradi svoje lastnosti, da vzdrži zelo visoke temperature, ki nastanejo pri trenju, kmalu zamenjala industrijske diamante. Borazon je ena izmed dvest novih snovi, ki so jih dobili s pomočjo visokih pritiskov. Dobi se iz prahu neke kristalografske modifikacije nitrida bora. Nato ga izpostavijo velikemu pritisku v posebnih hidravličnih stiskalnicah, da postane trden kot diamant, njegova odpornost proti visokim temperaturam pa je še večja. Diamant zgori pri 980 stopinjah C, medtem ko ostane borazon nespremenjen tudi pri dvakrat večji temperaturi. Za pridobitev te snovi je potreben

pritisk 70.000 kg/cm². Pri nekem poizkusu se je v tej stiskalnici košček masla v nekaj minutah spremenil v industrijski diamant. Na podoben način so spremenili v diamante tudi druge snovi, ki vsebujejo ogljik. Za take transformacije bi bilo pod naravnimi pogoji potrebno milijone let. Znanstveniki sedaj proučujejo možnost natančnejšega proučevanja geoloških procesov pod zemeljsko površino in analizirajo potencialno vrednost visokih pritiskov za znanost in industrijo.

Z ELEKTRIKO NA MORSKE PSE

Ob obalah Črnega morja so položili v globini 9 metrov mrežo, nabitto z električnim tokom. Z njo mislijo odganjati morske pse: brž ko se bo namreč kateri od njih dotaknil nabite mreže, ga bo streslo in jo bo jadrno odkuril nazaj na morje in nič več vznemirjal nedolžnih kopalk.

MOČNE BARVE

Danes imajo kemiki že tako močne barve, da ostanejo vidne celo, če jih zmešamo v sorazmerju enega dela proti sto milijonom.

TELEFONIRANJE IZ LETALA

Na Švedskem preizkušajo na letalih novo vrsto telefona, ki se po radijski zvezi vključuje v telefonsko omrežje na zemlji v radiusu do 200 km. Nato po imeniku področja, na katerega je telefon z letala priključen, lahko kličeš po želji. Take telefone imajo v nekaterih letalih vgrajene tudi pri nas.

Gorazd Sotler: Nova čestitka za litostročane

„Šivalnica ladij“

Kot vsa večja podjetja izdaja tudi »Uljanik« v Pulju svoje tovarniško glasilo, le da v revijski obliki in na brezlesnem papirju. V eni zadnjih števil najdemo tudi zelo ljudsko napisan članek o »šivalnici« ladij v Pulju, to je o risalnici. V veliki dvorani, 100x25 m lahko dobite več velikih ladij v naravni velikosti, naložene druga nad drugo, narisane seveda. Načrti se tu namreč rišejo v merilu 1:1. Vsak detajl mora biti narisani v naravni velikosti, da se potem prenese na šablono in naprej v trasirnico, kjer jih mojstri prerisujejo na pločevino.

Za ladjo je treba opraviti več sto tisoč delovnih ur in skupno se kar 6 odstotkov delovnega časa porabi v risalnici. Vodja risalnice je dal nekaj racionalizatorskih predlogov, med drugim tudi za nov postopek krivljenja s po-

močjo viziranja. Rešitve so v bistvu preproste kot Kolumbovo jajce, vendar mu je zanje tovarna izrazila priznanje in dala primerno nagrado.

»BLAGOR ČLOVEŠTVU«

Ko je 6. avgusta 1945 padla prva atomska bomba, so menili, da bodo odšli v pokoj vsi izdelki iz smodnika. Edino dinamit je imel še nekaj upanja. Toda moderna kemija nam je spet vrnila zaupanje. Ameriški kemik D. F. Smith je namreč izumil kemično razstrelivo, ki je skoraj tako učinkovito kot jedrska eksplozija. Gre za plin ksenonov trioksid. Če bodo torej opustili rabo atomske bombe, nam res ni treba biti v strahu, da bomo med vojno lahko trgali marjetice. Na svetu je bomba, ki je ravno tako močna, le da nima radioaktivnega učinka. Blagor nam.

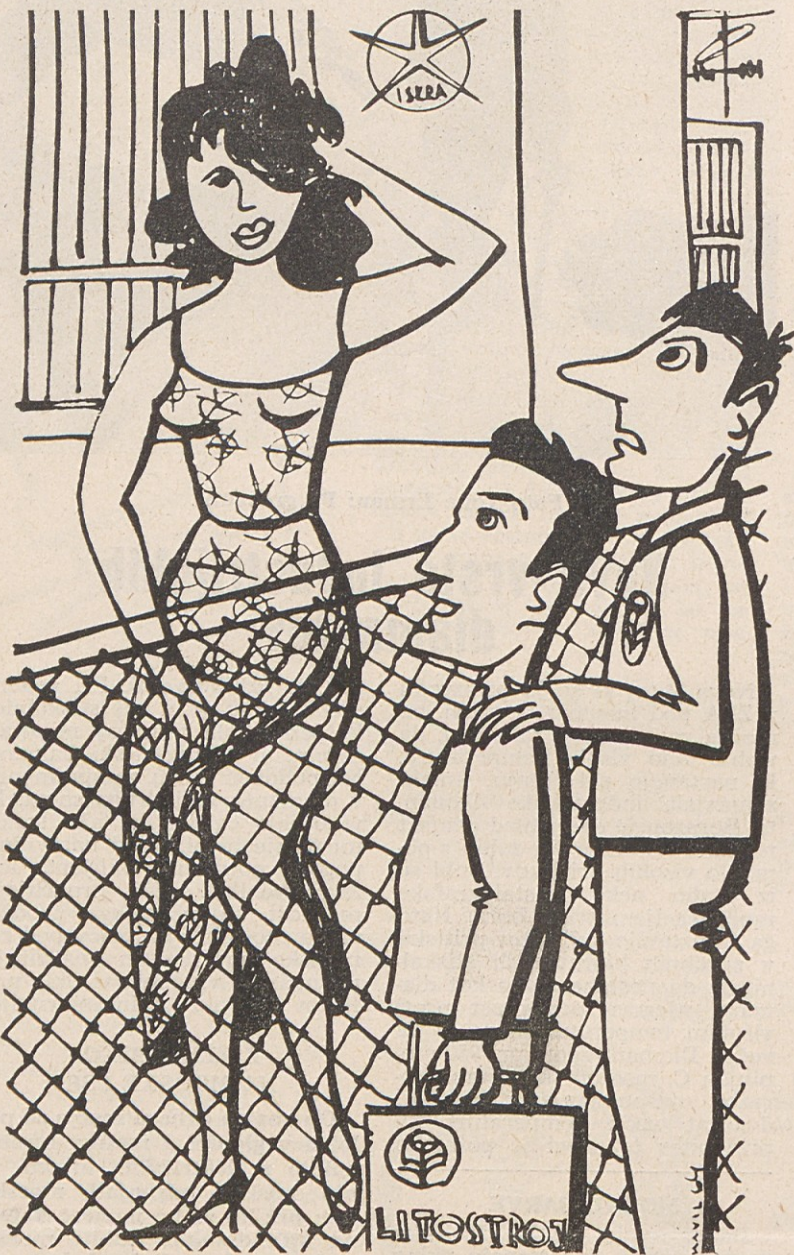
GENERATORJI AEG ZA TAILAND

Tovarna AEG je dobila od tailandske vlade naročilo za dva generatorja s kapaciteto 11.000 kVA za hidrocentralo, ki jo gradi North East Electricity Authority na reki Nam-Pong. Tovarna AEG je dobila naročila tudi za opremo za vzdrževanje centrale in za osvetlitvene naprave. Ta projekt bodo financirali s kreditom za razvoj, ki ga je odobrila vlada ZR Nemčije.

GRADNJA HIDROCENTRALE V LIBANONU

Na reki Awli v južnem Libanonu so pričeli graditi hidrocentralo s kapaciteto 100.000 kW. Ta centrala je sestavni del projekta Litani in bo največja na tem področju.

ZA RAZVEDRILO

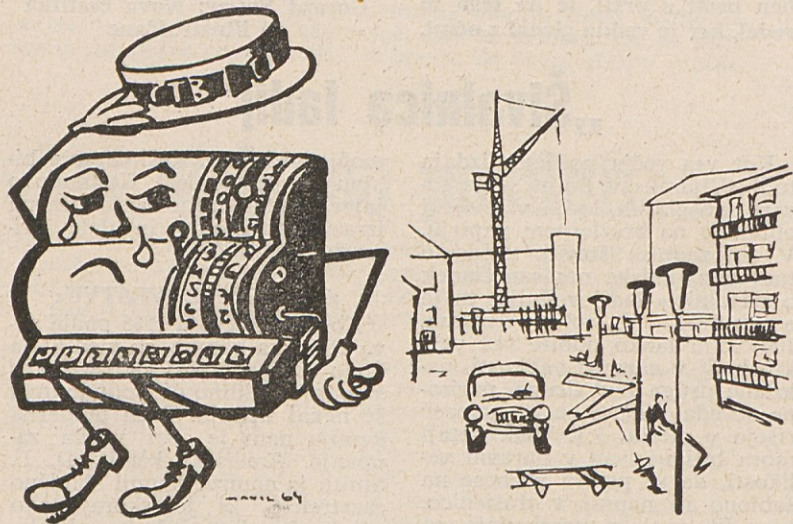
Spogledovanje

Ne rečem, da nisi lepa in vabljiva, ampak za dolgo skupno življenje bi morala imeti kaj več cvenka in penka pod palcem, ne pa samo velike obljube

Bilanca-bikini

Ali veš, da med bilanco in bikiniji ni nobene pomembne razlike? Obe skrijeta najbolj zanimive dele

27 LET STAR RAČUNSKI STROJ

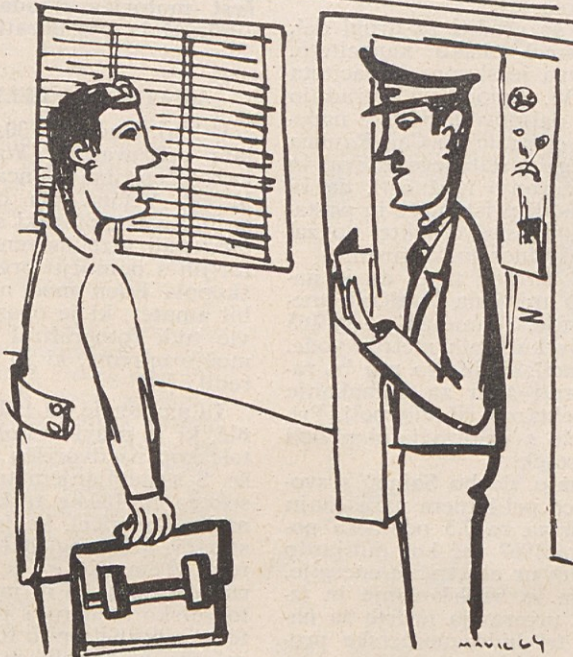
Ko bi litostroječani vedeli, koliko krat sem se od takrat naprej, ko sem bil amortiziran, usodno zmotil, bi me že zdavnaj izločili iz produkcije

30 LET

15 let je trajalo, da so začeli urejevati okolico litostrojskih blokov in zdaj upamo, da bodo v naslednjih 15 letih zaključili z deli

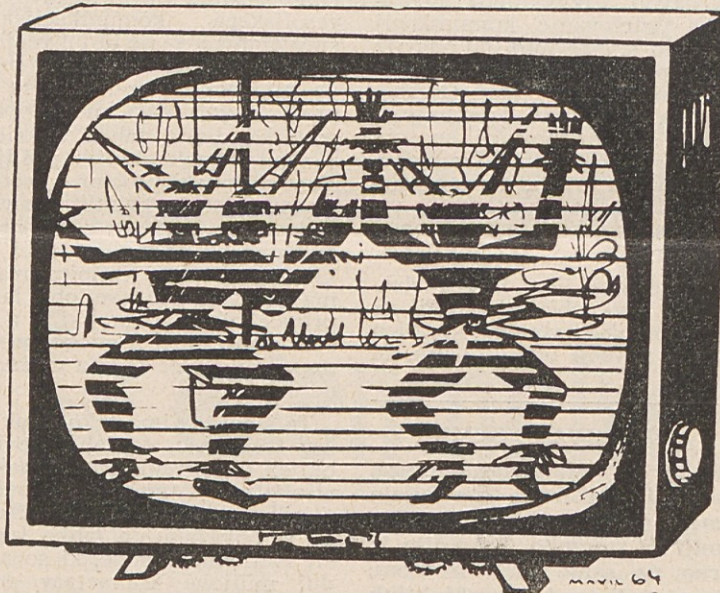
MASCHINENFAB

CARL HOFFMANN U. M.

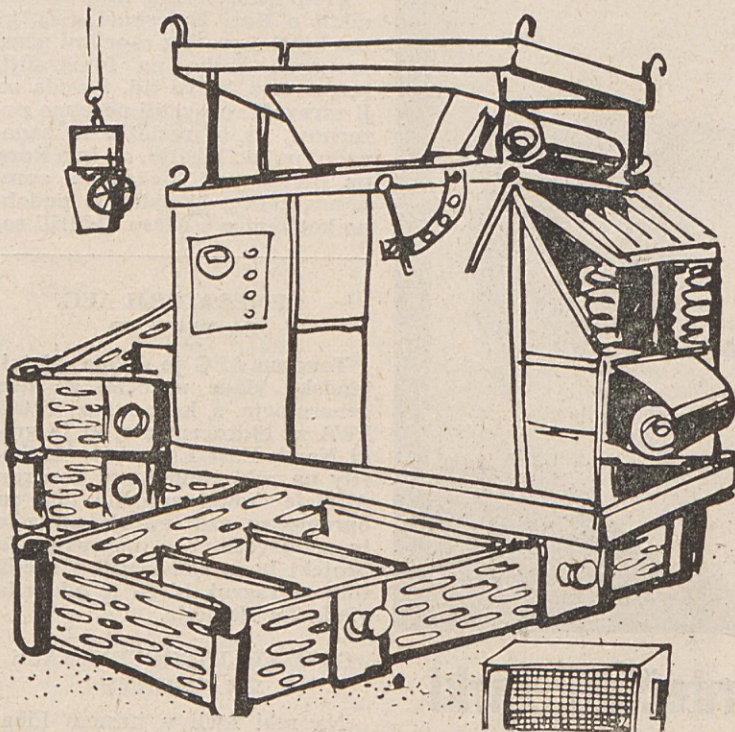
Plodna izmenjava

- Prejšnji teden je bila v Litostroju skupina vaših strokovnjakov in si podrobno ogledala naš produkcijski proces. Zdaj bi si pa jaz rad ogledal vašo tovarno
- Že, že, samo pri nas je pa taka navada, da strokovnjakom ne kažemo tovarne

RTV klub mladih v Litostroju

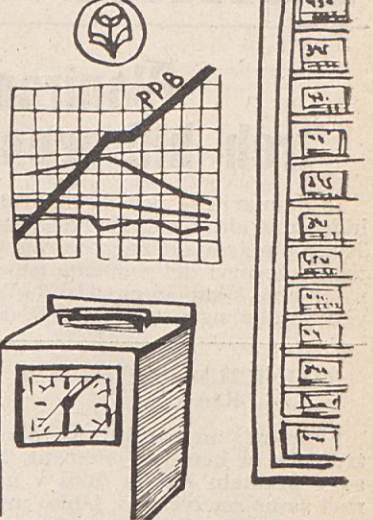
Po prvomajskih praznikih smo v televizijski oddaji Klub mladih smeli litostroječani statirati številnim črnim študentom. Za izredno uspešno oddajo, v kateri se je nekajkrat slišala in videla beseda Litostroj in v kateri se je nekajkrat videlo poslopje naše obdelovalnice, smo plačali nekaj stotisočakov

David in Goljat v livarni sive litine

Glej, sejalni stroj, ves si mehaniziran in kompliciran, pa marsikdaj ne moreš presejati niti lopate peska. Jaz, navadna mreža, ki sem taka kot v starem Rimu, pa sejem bolje kot ti

ZAMUDE

Brez besed

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbo stroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov SR Slovenije

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarnih strojne industrije

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, Aškerčeva 16.

TEHNIKA

Časopis »Tehnika«, organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije, izhaja vsakega prvega v mesecu.

Obseg:

1. Splošni del tehnike
2. Naše gradbeništvo
3. Rudarstvo in metalurgija
4. Strojništvo in elektrotehnika
5. Kemično industrijo
6. Prehranjevalno industrijo
7. Promet
8. Organizacijo dela
9. Obvestila industrijskih podjetij o njihovih proizvodih in tehničnih dosežkih

Vsaka številka obsega približno 25 strani velikega formata 21×29 cm.

Letna naročnina: 12.000 dinarjev.

Posamezna številka: 1250 dinarjev.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA«, Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5.200 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Odgovorni urednik Peter Likar — Telefon uredništva 33-511, telefon glavnega urednika 580, odgovornega 583 — Cena posameznih številki v prodaji 20 din — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru